

Jankovic-Mes
klanica i prerada mesa
Lačarak, Železnička 40, Tel/Fax: 022/671-006
www.jankovic-mes.co.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •**
Светог Димитрија 222

**hrana
produkt**
hrana bez mana!
www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina VI • Broj 106 • 24. novembar 2017. • cena 40 dinara **сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

ŠANSE

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije Branimir Stokić izjavio je na Međunarodnom sajmu hrane u Nju Delhiju da Srbija želi da proširi saradnju sa Indijom u oblasti poljoprivrede, a tokom posete Indiji sastao sa predstavnicima kompanija koje su zainteresovane da ožive proizvodnju traktora u Srbiji.
Strana 2.

U OVOM BROJU
ZAŠTO SRBI JEDU SVINJSKO MESO IZ INOSTRANSTVA
Sumnjiva šnicla iz uvoza Strana 3.
SREMSKA MITROVICA • LICITACIJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA
Planule državne oranice Strana 4.

SKUPŠTINA ASOCIJACIJE STOČARA SREMA I MAČVE

Kako do jeftinog i kvalitetnog mesa

Strana 7.

SMS MALI OGLASI
063/8526-021

ISSN 2217-9895
9 772217 989003

MD GOLF
"AUTO DELOVI ZA SVE AUTOMOBILE"
022/611-215

AKUMULATORI
GARANCIJA DO 50 MESECI

OVLAŠĆENI DISTRIBUTER ZA SHELL MAZIVA

STARI ŠOR 129, SREMSKA MITROVICA
022/611-215
FAX: 611-230

NOVA 3D OPTIKATRAPA
-BRZA, JEDNOSTAVNA, POUZDANA

- OBEZBEDITE SIGURNU I UDOBNU VOŽNJU
- SPREČITE NERAVNOMERNO TROŠENJE GUMA
- OBEZBEDITE RACIONALNU POTROŠNJU GORIVA

PEUGEOT SERVIS SA NAMA, VAŠ PEUGEOT PREGAZI VIŠE

AC RADOSAVLJEVIĆ
OVLAŠĆENI DILER I SERVISER PEUGEOT PROIZVODA
HOTIČKA & EMFOVIĆ

Dimitrija Davidovića 11 (pored auto-pulta)
22000 Sremska Mitrovica
TEL: +381 (0) 22 632 300

AUTO CENTAR "RADOSAVLJEVIĆ"
PUTNIČKI, TERETNI PROGRAM, SKUTERI

PEUGEOT

Dimitrija Davidovića 11,
Sremska Mitrovica
022/ 632-300
peugeot.radosavljevic@gmail.com

MINISTAR POLJOPRIVREDE BRANISLAV NEDIMOVIĆ POSETIO INDIJU

Fokus na proizvodnji traktora i mehanizacije

Nedimović se u Indiji sastao sa predstavnicima kompanija koje su zainteresovane da ožive proizvodnju traktora u Srbiji, pa je od „top 10“ proizvođača traktora u svetu, razgovarao sa tri

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije **Branislav Nedimović** izjavio je na Međunarodnom sajmu hrane u Nju Delhiju da Srbija želi da proširi saradnju sa Indijom u oblasti poljoprivrede, a glavni fokus biće pronalaženje partnera za novu proizvodnju traktora i mehanizacije.

Nedimović koji je predvodio delegaciju Republike Srbije tokom Međunarodnog sajma hrane koji se održava u Indiji, sastao se sa ministrom **Radha Mohan Singh**, zaduženim za resor poljoprivrede u Indiji.

Ministri su se složili da saradnja Srbije i Indije u oblasti poljoprivrede može, i mora biti veća.

- Mi već saradjujemo sa Indijom, naročito kada je reč o smrznutom voću i to su do sada bile simbolične količine, ali želimo da proširimo taj asortiman, izjavio je Nedimović.

- Glavni fokus razgovora u Indiji je priča oko traktora i mehanizacije. Probaćemo da od top tri proizvođača traktora i mehanizacije koji ovde egzistiraju, pronađemo jednog partnera koji bi mogao na platformama koje postoje kod nas da razvije novu proizvodnju mehanizacije i traktora u Srbiji, ukazao je ministar Nedimović.

Susret sa indijskim zvaničnicima

„Posao ministra poljoprivrede je da otvara nova tržišta“, istakao je Nedimović kada je govorio o konkretnim mogućnostima saradnje Indije i Srbije u oblasti poljoprivrede.

Nedimović je nakon održanih sastanaka sa ministrom poljoprivrede Indije i rukovodstvom kompanije Mahindra, rekao da Srbija želi da otvori nova tržišta, posebno kada je reč o proizvodnji jabuke i kruške,

koštuničavog, jagodičastog i bobičastog voća, gde Srbija ostvaruje veliki prinos ali male mogućnosti za izvoz.

Ministar je podsetio na već potpisane sporazume sa Turskom, Kinom i Rusijom.

Obostrani interes

Ovom prilikom ministar Nedimović je predložio sertifikaciju uvoza u Indiju za jabučasto i jagodasto voće iz Srbije, kao i usaglašavanje veterinarskih sertifikata. Takođe, ovom prilikom, ministar Nedimović predložio je da se zaključi i fitosanitarni sporazum koji je poslat preko ambasade Indije u Beogradu i izrazio nadu da će uskoro taj posao biti završen.

„Mi mislimo da imamo „win win“ situaciju, trebaju nam riba i pojedino voće, a izvozili bi u Indiju jabučasto i koštunčavo voće“, kazao je ministar Nedimović i predložio da se na video konferencijama dogovore oko neophodnih detalja kako bi sporazumi bili što pre potpisani.

Ministar Singh ovom prilikom potvrdio je učešće Indije na narednom Sajmu poljoprivrede u Novom Sadu i izrazio nadu da će ova zemlja u skorju budućnosti biti zemlja partner ovog sajma.

Indijski ministar je istakao da je upravo razgovarao sa rukovodstvom Mahindre, i dodao da će u najkraćem roku delegacija ove kompanije posetiti Srbiju sa ciljem investiranja kako u preradu tako i u primarnu proizvodnju i otkup voća, jer je u tom sektoru ova kompanija izuzetno prisutna, ne samo u Indiji.

Kompanija Mahindra je pored već poznatog biznisa u sektoru poljoprivredne mehanizacije razvila i svoje investicije u proizvodnji i trgovini mlekom, voćem i povrćem. Sada Mahindra ima firme u Holandiji, Kini, Čileu, Južnoafričkoj Republici, a uskoro i u Egiptu. Prema rečima predstavnika Mahindre, oni će vrlo

Sa ministarkom za prehrambenu industriju Harsimrat Kaur Badal

brzo doći u posetu Srbiji i na licu mesta istražiti potencijale saradnje.

Srbija se na Sajmu hrane u Nju Delhiju predstavila na nacionalnom štandu sa 11 izlagača među kojima su proizvođači smrznutog voća, konditorskih proizvoda, sušenog voća i drugi.

O oživljavanju proizvodnje traktora u Srbiji

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Branislav Nedimović se tokom boravka u Indiji sastao i sa najvišim zvaničnicima te zemlje sa kojima je razgovarao o daljem unapređenju saradnje Srbije i Indije u oblasti poljoprivrede, a sa predstavnicima kompanija o oživljavanju proizvodnje traktora u Srbiji.

Nedimović, koji je predvodio srpsku delegaciju na Svetskom sajmu hrane u Nju Delhiju, imao je priliku da se sretne sa premijerom Indije **Narendrom Modijem**, a razgovarao je i sa ministrom Radha Mohan Singh, zaduženim za resor poljoprivrede u Indiji i ministarkom za prehrambenu industriju **Harsimrat Kaur Badal**.

Ministar poljoprivrede Republike Srbije je tokom boravka u Indiji imao niz sastanaka sa kompanijama koje bi mogle da ulažu u Srbiju.

Srbija je među 15 zemalja koje je Indija pozvala da učestvuju na jednoj od najvećih manifestacija ovakve vrste, a kako je Nedimović objasnio, to je pre svega rezultat dobrih odnosa koje Srbija ima, kao posledica dogovora predsednika Srbije **Aleksandra Vučića** i indijskog premijera Modija.

- Na nama je da za srpsku poljoprivredu najbolje iskoristimo, kako bismo srpsko voće i povrće što lakše izvezli na prostor Indije, istakao je Nedimović.

Nedimović je nakon održanih sastanaka sa ministrom poljoprivrede Indije i rukovodstvom kompanije Mahindra, rekao da Srbija želi da otvori nova tržišta, posebno kada je reč o proizvodnji jabuke i kruške, koštunčavog, jagodičastog i bobičastog voća, gde Srbija ostvaruje veliki prinos ali male mogućnosti za izvoz

Nedimović se u Indiji sastao sa predstavnicima kompanija koje su zainteresovane da ožive proizvodnju traktora u Srbiji, pa je od „top 10“ proizvođača traktora u svetu, razgovarao sa tri.

„To su „Amalgamejšn“ grupa, predstavnici „Mahindre“ i „Sonali-ke“, a ideja je bila da im se predstave potencijali Srbije za ulaganje u proizvodnju traktora, naveo je ministar Nedimović.

„Daćemo sve od sebe da u narednim nedeljama nađemo nekog kupca kako bismo rešili ovaj problem koji Srbiju muči 10-15 godina“, poručio je Nedimović.

Ministar Nedimović je objasnio da se okviru „Amalgamejšn grupe“ postoje tri brenda: „masi ferguson“, „tafe“ i „ajher“.

„Ako to sve funkcioniše na prostoru Indije, Australije, Turske, SAD, ne vidim razlog da ne postoji i u Srbiji“, zaključio je Nedimović.

S.P.

Indijske kompanije zainteresovane da ožive proizvodnju traktora u Srbiji

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović • **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić
• **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter)
• **MARKETING:** 063/8526-021 • **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad
• **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs **TELEFON/FAX:** 022/610-144 • **Registarski broj NV000659**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Jednom mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

ZAŠTO SRBI JEDU SVINJSKO MESO IZ INOSTRANSTVA

Preča nam sumnjiva šnicla iz uvoza

Podaci Republičkog zavoda za statistiku za period maj-jun 2017. godine pokazuju da je izvoz zamrznutog i svežeg svinjskog mesa bio vredan 9,4 miliona evra, dok smo u isto vreme uvezli zamrznuto meso koje smo platili čak 25,1 miliona evra

Posle čuđenja, sledi logično pitanje prosečnog potrošača u Srbiji - zašto uvozimo svinjsko meso kada ga, ako ne za neki veći izvoz, imamo makar za sopstvene potrebe. Taj, naizgled, paradoks, podstiče i priča o dolasku velikog nemačkog proizvođača svinja i svinjskog mesa „Tenisa“ u Srbiju, koji kao prepoznatljiv brend, kako reče ministar poljoprivrede **Branislav Nedimović**, treba da obezbedi plasman naše svinjetine na inostrano tržište.

Ne odgovara nam da tog plasmata nema ni u EU, ni u Rusiju, zbog vakcinacije svinja protiv bolesti kuge. Jer, vakcinacija u Srbiji još nije ukinuta. Obećava se da će biti krajem 2017. godine. Tek, posle ukidanja, treba da prođe tri godine da bi se obnovio stočni fond, a tek potom meso iz Srbije će moći da ide u svet. Ovako za sada izvoza ima minimalno. I to tamo gde nije EU i gde nema njihovih granica. Najčešće su to okolne zemlje, članice bivše Jugoslavije koje nisu u EU, i neke zemlje CEFTA. Nije dozvoljeno svinjsko meso da se transportuje preko teritorije članica EU, pa zbog toga nemože ni da se izviozi u Rusiju. Idu ponekad minimalne količine. Može za sada samo brodom, do luke Bar u Crnoj Gori (još malo dok i oni ne zabrane), a potom transport brodom zamrznutog mesa traje od 45 do 47 dana. I postavlja se pitanje kome onda takvo meso treba?

I kao i obično, kada se potegne bilo koja poljoprivredna tema, ona se završi se konstatacijom o njenom dugotrajnom sunovratu iz kojeg se teško izlazi na zelenu granu, o čemu najbolje govore podaci. Tako smo 1986 - 1987. godine izvezli svinjsko meso u vrednosti od 762

miliona dolara, za razliku od sadašnjih 15,2 miliona dolara, odnosno 13 miliona evra.

Ceh liberalizacije

Podaci Republičkog zavoda za statistiku za period maj-jun 2017. godine pokazuju da je izvoz zamrznutog i svežeg svinjskog mesa bio vredan 9,4 miliona evra, dok smo u isto vreme uvezli zamrznuto meso koje smo platili čak 25,1 miliona evra. U Privrednoj komori Srbije kažu da je uvoz sada već skoro za trećinu veći od onog iz 2016. godine.

A, prošle godine smo, prema rečima **Branislava Gulana**, člana Akademijškog odbora za selo SANU, uvezli 330.000 živih svinja i 38.000 tona svinjskog mesa treće kategorije. Na pitanje zašto Srbija sa tradicijom uzgoja svinja i sa kvalitetnim svinjskim mesom uvozi, odgovor je, kaže, u liberalizaciji tržišta. Prerađivačima se više isplati da uvezu po nižoj ceni od domaće i to uglavnom bude zamrznuto meso slabog kvaliteta, kojem je cena još niža kako se primiče isteku roka trajanja koji je u EU pola godine, napominje Gulan. To meso završi u prerađevinama.

Mršav rezultat ove kao i niza prethodnih godina je, u stvari, plaćanje ceha liberalizaciji tržišta, ali i naopako shvaćenoj privatizaciji koja je tekla po sistemu: „Važno je prodati, pa kako ispadne“. Ostali smo, praktično, bez poljoprivrednih firmi i gazdinstava koje zaokružuju ceo lanac proizvodnje od njive do trpeze, a jedino tako sa prerađevinom kao finalnim proizvodom može da se računava na zaradu koja omogućava i dalja ulaganja.

Stručnjak za svinjarstvo sa Katedre za stočarstvo Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu prof. dr **Vitomir Vidović** objašnjava da je u tom poslu zarada zagarantovana samo ako imate svoje njive, svoju stoku, svoje klanice, odnosno prerađivačke kapacitete i prodavnice. On ukazuje na primer Danske koja godišnje proizvede 32 miliona svinja, u odnosu na naših oko tri miliona, maksimum pet ako računamo i one za sopstvene potrebe. U Danskoj su se uzgajivači svinja, međutim, udružili i uložili u sopstvenu klanicu kako ne bi prodavali primarni proizvod za male pare.

Podseća da su i kod nas nekada funkcionisali kombinati poput „Mitrosa“ iz Sremske Mitrovice koji je imao preko 21.000 kooperanata. Sa „Karneksom“ iz Vrbasa, ista priča, a imao ih je 12.000. Ili proizvodimo svinje, a nemamo prerađivačke kapacitete, ili klaničari nemaju svoju proizvodnju stoke, odnosno kooperante. Otuda mršava zarada prvih poskupljuje proizvod, pa se klaničari opredeljuju za uvoz jeftinijih svinja iz Evropske unije koja ima 50 miliona komada viška. Zbog embarga i zatvorenog ruskog tržišta za poljoprivredne proizvode EU, evropsko tržište je preplavila jeftina svinjetina od koje smo se do 1. januara 2017. godine branili prelevmanima, posebnim taksama na uvoz tog mesa, koje smo ipak morali da ukinemo.

Zaostajemo za svetom

I sigurno je da će uvoza biti dok god je cenom konkurentniji i dok je vrednost naše proizvodnje po hektaru neuporediva u odnosu na razvijene poljoprivredne zemlje.

Jedan kilogram paštete vredi pet do sedam kilograma svinje žive mere

Svinjetina i potrošnja

U Srbiji se prosečno godišnje proizvede oko 270.000 tona svinjskog mesa. Razlika je bila jedino 2016. godina kada je „proizvedeno“ 50.000 tona više. Ali to nije bio rezultat veće proizvodnje, već pokolja svinja u znak odmazde što niko nije hteo da ih otkupljuje od seljaka.

Taj „višak“ se u 2017. godini osetio kao manjak, jer nije bilo prasića za Božić i Uskrs. Inače, u Srbiji se godišnje proizvede oko 400.000 tona svih vrsta mesa. Potrošnja svinjetine po stanovniku sad je pala sa 17, na oko 14,5 kilograma po stanovniku godišnje.

U Srbiji je to između 800 i 1.000 evra po hektaru, u Danskoj 16.500 evra, u Austriji 14.800 evra. U Holandiji, koja je kao Vojvodina sa Mačvom, a proizvodi oko 32 miliona svinja, ona iznosi čak 17.600 evra, napominje Vidović. Osnovno je, objašnjava taj stručnjak za svinjarstvo, ulaganje u prerađivačke kapacitete, jer tu paritet u novcu ide od jedan prema tri do čak jedan prema 12. „Jedan kilogram paštete vredi pet do sedam kilograma svinje žive mere. A, u pašteti meso samo zamiriše, ima ga 10 odsto. Tu se napravi zarada. Tu je paritet jedan prema 12“, ilustruje Vidović.

Primarnom proizvodnjom se, praktično, bavi samo onaj ko mora, jer se u njoj novac okrene samo jednom godišnje. Zato vrednost naše proizvodnje ne prelazi hiljadu evra po hektaru. Ali kada koljete svinje nedeljno okrenete novac. Ko ima sve od njive do trpeze u proseku 50 puta godišnje okrene pare, ukazuje profesor Poljoprivrednog fakulteta. On podseća da Srbija ima 5,2 miliona hektara zemlje, od kojih 1,7 u Vojvodini. Milion hektara bi trebalo da bude integrisano po sistemu od njive do trpeze preko objedinjenog sistema klanica, sve do prodaje i izvoza, kaže Vidović. **B.G.**

BEOGRAD • POMOĆ POLJOPRIVREDNICIMA

Razmena kukuruza za svinje i junad

Pariteti u prirodnoj razmeni su: 11,02 kilograma merkantilnog kukuruza za 1 kilogram tovni svinja i 13,76 kilogram merkantilnog kukuruza za 1 kilogram tovne junadi

Vlada Republike Srbije dala je saglasnost da Republička direkcija za robne rezerve izvrši prirodnu razmenu do 10.000 tona merkantilnog kukuruza za tovu stoku (tovne svinje i junad) sa primarnim proizvođačima koji imaju zatvoreni proizvodni ciklus.

Pariteti u prirodnoj razmeni su: 11,02 kg merkantilnog kukuruza za 1kg tovnih svinja i 13,76 kg merkantilnog kukuruza za 1kg tovne junadi.

Primarni proizvođači sa kojima će se realizovati prirodna razmena su fizička lica koja su nosioci aktivnog poljoprivrednog gazdinstva i pravna lica, zemljoradničke zadruge i preduzetnici čija je pretežna delatnost uzgoj svinja i drugih goveda i bivola.

Maksimalna količina merkantilnog kukuruza po fizičkom licu – gazdinstvu je do 50.000 kilograma, maksimalna količina merkantilnog kukuruza za pravna lica, zemljoradničke zadruge i preduzetnike je do 300.000 kg.

11,02 kg merkantilnog kukuruza za 1kg tovnih svinja

Podsećamo da je pored otkupa merkantilnog kukuruza, upravo u cilju saniranja posledica suše iz 2017. godine i dodatne podrške poljoprivrednim proizvođačima, do sa-

da obezbeđena i zamena semenske pšenice za merkantilnu. Takođe, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je produžilo i rok važenja konkursa po osnovu Pravil-

nika o kreditnoj podršci na osnovu koga su obezbeđeni krediti sa subvencionisanim kamatama od jedan do tri posto.

S. N.

Uslovi

Minimalni uslovi koje moraju ispunjavati fizička lica su: tova prasid minimum 100, ili tova telad minimum deset komada, na godišnjem nivou. Minimalni uslovi koje moraju ispunjavati pravna lica, zemljoradničke zadruge i preduzetnici su 1.000 tovnih prasida na godišnjem nivou, odnosno 100 teladi.

Vlada Republike Srbije prethodno je usvojila zaključak o otkupu više od gotovo 22.000 tona merkantilnog kukuruza domaćeg porekla iz roda 2016. i 2017. godine, u cilju pomoći primarnim poljoprivrednim proizvođačima u saniranju posledica suše.

SREMSKA MITROVICA • LICITACIJA DRŽAVNO POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Planule državne oranice

Od 2.500 hektara, za drugi krug licitacije ostalo oko 400 hektara lošijeg zemljišta, livada i pašnjaka - Najskuplje zakupljena zemlja u Martincima gde je zakupac za hektar platio 108.600 dinara

U sali Gradske kuće u Sremskoj Mitrovici protekle sedmice održana je prva licitacija poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini na teritoriji Grada Sremska Mitrovica. Ove godine u ponudi su bile parcele u svim katastarskim opštinama ukupne površine 2.500,63 hektara, a poljoprivredni proizvođači bili veoma zainteresovani za zakup o čemu svedoči znatno veća dostignuta prosečna cena hektara, kao i neplanirano prekidanje nadmetanja i nastavak drugog dana. Razlog ovome je činjenica da su u nekoliko slučajeva izlicitirane cene bile duplo veće od početnih pa su učesnici nadmetanja morali, po zakonu, da doplate depozite.

U ovom krugu licitacije izlicitirano je 2.101,65 hektara državne zemlje, prosečna početna cena bila je 17.493 dinara po hektaru, a prosečna izlicitirana cena bila je 24.015 dinara. Najveća izlicitirana cena po-

stignuta je u Martincima i ona iznosi 108.624 dinara po hektaru – sumirao je rezultate **Bogdan Kuzmić**, predsednik Komisije za licitaciju.

Nakon Odluke o raspisivanju javnog oglasa za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, poljoprivrednici sa teritorije Sremske Mitrovice su bili zainteresovani za zakup, u odnosu na prošlu godinu. Oni nisu negodovali na početnu cenu koja je iznosila 170

Bogoljub Kvačanović

evra za treću klasu, ali je licitacija ponavljamo, za neke parcele u katastarskim opštinama Bešenovo Selo, Divoš i nekim drugim završena sutradan.

Načelnik za poljoprivredu **Vladimir Nastović** kaže da su za sve površine postojali zainteresovani zakupci izuzev za tri licitacije - u Sremskoj Rači i Bosutu ukupne površine oko 200 hektara i za pašnjake i da će oni ići u drugi krug najkasnije za mesec dana. Prosečna cena za ovaj krug je bila 170 evra u dinarskoj protivvrednosti i prihvaćena je. Vladalo je veliko interesovanje za neke katastarske opštine, ali neke površine sa kvalitetnom zemljom otišle su po početnoj ceni jer su se proizvođači dogovorili i razdelili zemlju izmedju sebe. To nije bio slučaj sa Martincima što se vidi po ceni koja je postignuta – ističe Nastović.

Bogoljub Kvačanović iz Laćarka zainteresovan je za zakup državne zemlje, ali je u katastarskoj opštini njegovog sela bilo malo zemlje na ovoj licitaciji. Bila je to prilika da uzmu još 20 jutara zemlje u Velikim Radincima za koju je bilo dosta zainteresovanih.

Zainteresovan sam, pre svega, da zakupim zemlju u selu i okolini i sprema sam da malo više dam za nju. Prethodnog dana je prodato oko 70 odsto zemlje po početnoj ceni, to je u redu, ali niče u redu kada se dostigne duplo veća cena od početne jer je to zavadjanje domaćina. Zato sam i danas u Sremskoj Mitrovici da pokušam da izlicitiram koji hektar – kaže Kvačanović koji obrađuje oko 30 jutara svoje zemlje i oko 100 jutara uzete u zakup.

Komisija za licitaciju

Bora Jovanović

Kvačanović su zbog klimatskih uslova i loše godine izgubili dosta na prinosisima, ali ih to ne obeshrabruje, planiraju šta će dalje. Poseduju mehanizaciju da rade triput više zemlje nego što rade jer imaju tri četiri traktora, kamion, prikolice, berače, sušaru...

Mehanizaciju obezbeđuju godinama, kupuju polovnu i popravljaju je jer su i Bogoljub i sin mu mehaničari. Kada dodje zima, oni ne odmaraju već u svom hangaru popravljaju mašine i spremaju ih za novu sezonu.

I Bora Jovanović iz Martinaca je bio učesnik ove licitacije. Oko 20 meštana dalo je depozit za zakup

velike parcele kvalitetne zemlje u Velikim Radincima, ali je gro zemlje dobio Mitrosrem, a njih 20 može da dobije ostalih 20 hektara razbacanih na više mesta. To ga nije obradovalo, ali je došao da vidi i čuje šta se događa. Jovanović radi 300 jutara zemlje, ne ide nigde ni na more ni u provod ni u banju.

Kako dajem pare i kako mi se isplati, ne želim truda. Ali ako poljoprivredu pogodi još jedna loša godina kao što je bila ova, mi ćemo otići pod led. Arendu plaćamo od 250 do 300 evra po jutru, radimo velike količine da zaradimo i tako mi se uloženo isplati – objašnjava Jovanović.

Na svojih i zakupljenih ukupno 300 jutara Bora Jovanović seje repu uljanu repicu, pšenicu kukuruz i soju. Pšenica mu je ove godine bila dobra kao i uljana repica. Ako gleda u globalu, ove godine je imao upola manje prinose nego u prethodnoj godini, jedino je na repi zavisno od atara, dobro prošao. Sejaće i naredne godine ono što je sejavao lane, poručuje Bora Jovanović.

S. Đaković

Licitacija

INĐIJA • NAKON ZATVARANJA REPUBLIČKIH, POKRAJINSKIH I OPŠTINSKIH KONKURSA

Poljoprivrednicima pomoć sa svih nivoa

Za ukupno 940 zahteva poljoprivrednika kroz razne podsticajne mere iz republike odobreno 240 miliona dinara, iz pokrajine 116 miliona, a iz opštine 13 miliona dinara

Kako su poručili nadležni iz indijske Agencije za ruralni razvoj, zatvoreni su svi konkursi na koje su poljoprivrednici mogli da konkurišu, a odnose se na zahteve ka opštinskim, pokrajinskim i republičkim nadležnim institucijama. Nakon zatvaranja konkursa sumiran je učinak i napravljen izveštaj prema kojem se navodi da je na opštinskom nivou odobreno oko 210 zahteva, na pokrajinskom 120 zahteva i na republičkom blizu 600 zahteva, a odnose se na razne podsticajne mere u poljoprivredi. Agencija se kao i uvek našla na usluzi svim poljoprivrednicima, te su na vreme pripremili neophodnu dokumentaciju, pa je iz tog razloga odobren veliki broj zahteva, ističe **Ivana Pejović Ševrt**, direktorka Agencije za ruralni razvoj opštine Indija.

Kada je reč o izveštaju i odobrenim zahtevima na opštinskom nivou, a odnosi se na podsticajne mere koje su finansirane iz opštinskog Fonda za poljoprivredu realizovali smo oko 210 predatih zahteva i odobreno oko 13 miliona dinara. Najveći broj zahteva odnosio se na investicije u fizička sredstva, odnosno na priključnu mehanizaciju, kupovinu kvalitetnih priplodnih grla, muzilice i pčelarstvo – i naglašava direktorka i kaže:

Ivana Pejović Ševrt, direktorka

Nakon četiri preseka, koliko ih je bilo tokom ove godine odobrili smo za ovu podsticajnu meru ukupno 100 zahteva i opredelili oko 11 miliona dinara. Ovde smo imali naj-

veće interesovanje što se može videti po broju zahteva

Ona dalje objašnjava da su, pored ove mere, imali i zahteve koji su se odnosili na veštačko osemenjavanje i tu je odobreno, nakon dva preseka, 60 zahteva i izdvojeno blizu 997.000 dinara.

Treća mera se odnosila na osiguranje gde smo opredelili nešto manje od 1,3 miliona dinara, a odobreno je 47 zahteva poljoprivrednicima koji su konkurisali, kaže Ivana Pejović Ševrt.

Govoreći o pokrajinskim konkursima, direktorka napominje da je i ove godine vladalo veliko interesovanje za konkurse, te je preko resornog sekretarijata realizovano 120 zahteva sa odobrenim sredstvima u iznosu od oko 116 miliona dinara.

Ukoliko se osvrnemo na mere koje je Pokrajina ponudila za ovu godinu, najveće interesovanje smo imali za navodnjavanje sa ukupno 37 odobrenih zahteva. Odmah nakon toga sledi konkurs za protivgradne mreže sa 32 odobrena zahteva i krediti pokrajinskog fonda gde smo imali 24 zahteva – navodi ona i napominje da su poljoprivrednici podnosili zahteve i za pčelarstvo, plastenike, hladnjače, preradu

Velika sredstva za indijski agrar

i start-up kredite za mlade poljoprivrednike.

Sumirajući učinak republičkih konkursa ona navodi da je za ovu godinu opredeljeno i odobreno oko 240 miliona dinara za indijske poljoprivrednike kroz razne konkurse.

Za primarnu proizvodnju odobreno je više od 150 zahteva sa iznosom oko 154 miliona dinara. Nakon toga sledi konkurs za nabavku novih traktora gde nam je odobreno

60 miliona dinara i upućeno više od 50 zahteva. Ostali zahtevi odnosili su se na konkurse za mlade, podizanje novih zasada kao i zahtevi stočarstvo i pčelarstvo – objašnjava direktorka i kaže da su veoma zadovoljni kako su protekli ovogodišnji konkursi i napominje da očekuju da će iduće godine broj odobrenih zahteva biti još veći.

M. Balabanović

NOVI SAD • REZULTATI KONKURSA ZA SUFINANSIRANJE SISTEMA ZA NAVODNJAVANJE U 2017.

Navodnjavaće se još 5.500 hektara

U ovoj godini Sekretarijat za poljoprivredu potpisao 929 ugovora sa registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima, koja su konkurisala za bespovratna sredstva namenjena za nabavku sistema za navodnjavanje

U okviru drugog ovogodišnjeg konkursa Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, namenjenog sufinansiranju nabavke opreme za navodnjavanje i izgradnju eksploatacionih bunara na teritoriji AP Vojvodine, resorni sekretar Vuk Radojević uručio je nedavno 154 ugovora korisnicima sredstava – registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima, koji su ispunili kriterijume konkursa.

Mr Radojević je istakao da je današnje potpisivanje rezultat odluke o preraspodeli sredstava, čime je obezbeđeno da dodatnih, skoro 92 miliona dinara, budu opredeljena za ovu svrhu. On je izneo da ukupna vrednost investicija u sisteme za navodnjavanje iznosi 165 miliona dinara, u čemu je učešće Sekretarijata 55,5 odsto. Navedenim investicijama će biti obezbeđeno navodnjavanje novih 913 hektara.

Najveća investiranja su u ratarskoj proizvodnji, potom povrtarskoj i voćarskoj proizvodnji. Od 154 ugovora, koji su danas potpisani, 95 je iz kategorije kojoj pripadaju poljoprivrednici mlađi od 40 godina, žene nosioci poljoprivrednih gazdinstava i poljoprivrednici koji se bave ovom delatnošću u otežanim uslovima rada. Značajno je i da oni mogu da ostvare povrat u odnosu na realizovanu investiciju i do 70 odsto", naglasio je Radojević.

U Privrednoj komori Vojvodine, gde su ovi ugovori uručeni korisnicima, Radojević je istakao da je pravi momenat i za sumiranje rezultata u 2017, kada se radi o sufinansiranju nabavke opreme za navodnjavanje, podsetivši da je Pokrajinska vlada u ovoj godini načinila vanredne napore i obezbedila ukupno 472 miliona dinara za ovu konkursnu liniju. Vrednost ukupne investicija je 840 miliona dinara, čime je omogućeno navodnjavanje na novih 5.500 hektara.

Obraćanje pokrajinskog sekretara

Radojević je uporedivši prethodni petogodišnji period, gde je vidljivo da se izdvajanje resornog sekretarijata za ove svrhe kretalo u rasponu od oko 190 miliona do 300 miliona dinara, sa činjenicom da je ove godine za iste namene obezbeđeno 472 miliona dinara, naveo da je Pokrajinska vlada na ovaj način obezbedila i da

poljoprivrednici spremnije dočekaju narednu godinu.

Radojević je naglasio da će Sekretarijat nastaviti sa finansijskom podrškom ove mere i u 2018. godini, što će uz investicije u okviru sredstava iz Abu Dabi fonda za razvoj, namenjenih za realizaciju regionalnih sistema za navodnjavanje, poljoprivrednici-

ma omogućiti da u punoj meri iskoriste potencijale ovih sistema.

U ovoj godini Sekretarijat za poljoprivredu je potpisao ukupno 929 ugovora sa registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima, koja su konkurisala za bespovratna sredstva namenjena za nabavku sistema za navodnjavanje. S. P.

SREMSKA MITROVICA • NOVI INVESTITOR NAJAVLJUJE INVESTICIJU U FRUŠKOGORJE

Ulaganja od dva miliona evra

Firma „Yaylafiliz“ prvi zakupac državne zemlje na 30 godina najavljuje višemilionsku investiciju u zasade i preradu jabuka, a svoj biznis plan će realizovati tokom prve tri godine rada - Ovo će biti dobar put za povećanje prihoda po hektaru i povećanje društvenog bruto proizvoda, smatra gradonačelnik Vladimir Sanader

U Sremsku Mitrovicu stiže još jedan inostrani investitor, to je tursko - srpska firma "Yaylafiliz", koja je na 30 godina zakupila preko 96 hektara državne zemlje na području Sremske Mitrovice odnosno u katastarskoj opštini Lačarak i Čalma. Odluku o pravu prvenstva zakupa poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini ove firme usvojili su, nakon nadležnih u Republici Srbiji, većinom glasova odbornici Skupštine grada Sremska Mitrovica. Usvojenom odlukom "Yaylafiliz doo", daje se u zakup poljoprivredno zemljište u državnoj svojini na dugogodišnji zakup po osnovu investicija. Zakupnina će godišnje iznositi oko 22.300 evra u dinarskoj protivvrednosti i plaćaće se počev od agroekonomske 2018/2019. godine, dok će za agroekonomsku godinu 2017/2018. cena biti znatno manja. Investitor će se baviti proizvodnjom i preradom jabuka i u taj posao spreman je da uloži više od dva miliona evra.

Ova investicija će u naredne tri godine premašiti dva miliona evra što se tiče zasada jabuke i prerađivačkog pogona na osnovu kog je i dodeljeno zemljište u zakup na 30 godina, po ceni od 207 evra po hek-

Gradonačelnik Vladimir Sanader

taru. Ja očekujem da će nići veliki zasadi jabuke u atarima Lačarka, a kasnije i Čalme, što će biti dobar put ka povećanju prihoda po hektaru i povećanju bruto društvenog proizvoda - komentarisao je doneću odluku gradonačelnik Vladimir Sanader. Prava i obaveze zakupca uređene su ugovorom, koji u ime Republike Srbije, zaključuje ministar nadležan za poslove poljoprivrede nakon izvršene uplate zakupnine. Sudeći po podacima iz propratnih dokumenata priloženih u materijalu uz predlog ove skupštinske odluke, u sklopu investicionog plana firme „Yaylafiliz“ planira da svoj biznis plan realizuje u tri faze. Tokom prve dve godine u okolini Sremske Mitrovice zakupci hoće da investiraju u podizanje zasada jabuka na 96 hektara, a kasnije i da ga prošire. Paralelno sa tim trajao bi proces nabavke opreme i mehanizacije

i izgradnja proizvodne hale i sušare. Novi investitor planira nova zapošljavanja - 16 radnika da zaposli za stalno, a do 100 radnika da radi u sezoni.

Tokom rasprave na sednici skupštinska opozicija je zapitala koliko je ozbiljna ta firma kojoj se na dugogodišnji zakup daje 96 hektara zemlje, jer je osnovana maja ove godine u Sremskoj Mitrovici, ima mali osnivački kapital... Načelnik za poljoprivredu Vladimir Nastović je odgovorio da je suvlasnik ove firme kompanija koja će obuhvatiti proizvodnju i preradu voća i da se uklapa u planove, a doneće samo pozitivne efekte ovoj sredini.

Nešto više podataka o firmi "Yaylafiliz" doo iz Sremske Mitrovice, nalazimo u obrazloženju odluke kojom se daje suglasnost na njen

Skupština grada potvrdila odluku

investicioni plan. Firma je osnovan maja ove godine, osnivači su dve firme - doo Yayla iz Beograda sa 70 odsto vlasništva i doo Magic Fruits Land iz Beograda sa 30 odsto vlasništva. Iza investitora doo Yaylafiliz "suštinski stoji nemačko preduzeće Yayla locirano u Krefeldu, koje predstavlja jedan od najvećih

distributivnih sistema sa osam fabrika i 10 distributivnih centara kao i sa 35.000 zaposlenih, napisano je u tom dokumentu.

Firma Yaylafiliz je planirala da zakupi tri puta veće površine poljoprivrednog zemljišta države na višegodišnji zakup, ali je prihvatila trenutno raspoloživih 96 hektara na osnovu te površine je umanjila svoje investicione planove koje bi realizovala tokom tri agroekonomske godine.

Plan Yaylafiliza doo Sremska Mitrovica je da tokom 2017/18 godine uloži 656.086 evra, naredne agroekonomske godine oko 533,300 evra, a 2019/20. godine 870,500 evra, stoji u obrazloženju odluke koju je usvojilo Ministarstvo poljoprivrede a koju je potvrdila Skupština grada Sremska Mitrovica.

Tokom aktuelne agroekonomske 2017/ 2018 godine predviđa se ulaz u posed ovog preduzeća na 11 parcela, ukupne površine od 48, 22 hektara, u katastarskoj opštini Lačarak. Zakupnina za zemljište iz ove tačke iznosi 11.435,5 evra i plaća se u dinarskoj protivvrednosti.

Prerada jabuke

Čips od jabuke

SMEDEREVO • MINISTAR MILAN KRKOBABIĆ BORAPIO U PODUNAVSKOM OKRUGU

Dijaspora ulaže u zadrugarstvo

Obnovljen zadružni sistem biće generator razvoja poljoprivrede Srbije - Dijaspore je, pored Vlade Srbije i lokalnih samouprava, treći stub zadrugarstva

Promovišući zadrugarstvo kao perspektivu srpskog sela, u okviru nastavka realizacije Programa podrške sprovođenju mera ravnopravnog regionalnog razvoja Srbije, ministar **Milan Krkobabić** je početkom novembra posetio sedište Podunavskog okruga Smederevo, kolevku zadrugarstva u kojoj je davne 1894. godine Mihailo Avramović osnovao prvu zemljoradničku zadrugu u selu Vranovu, a već sledeće godine i prvi Zemljoradnički

Zadružni savez Srbije. Tom prilikom ministar Krkobabić je rekao da zemlja treba da pripada onome ko je obrađuje

Ministar Milan Krkobabić je održao radni sastanak kome su prisustvovali gradonačelnik grada Smedereva dr **Jasna Avramović**, predsednik opštine Velika Plana **Igor Matković**, zamenik načelnika opštinske uprave Vladimir Stanić, savetnik za poljoprivredu **Tatjana Đorđević**,

članovi zadruga i poljoprivrednici Podunavskog okruga.

- Izvoz je ključ napretka i rešenje problema srpskog agrara. Zadružni sistem treba ponovo da bude generator razvoja srpske poljoprivrede. Podunavski okrug obiluje voćarskim i povrtarskim kulturama i samo objedinjeni proizvođači mogu nastupiti na zahtevna strana tržišta. - istako je ministar Milan Krkobabić.

Dr Jasna Avramović, gradonačelnica grada Smedereva, zahvalila je na poseti ministru Krkobabiću i istakla spremnost lokalne samouprave da se aktivno uključi u svaku ovakvu inicijativu dodavši još: - Od ukupnog izvoza voća iz Srbije, 30 odsto strani kupci se snabdevaju sa voćnjaka iz okoline Smedereva. Poljoprivrednim gazdinstvima ovog kraja, koja se bave i povrtarstvom, stočarstvom i mlekarstvom, neophodno je da se još više udružuju i postanu robni proizvođači sa jasnim uslovima prodaje i sigurnom naplatom, kao i da svoju šansu pronađu u sve traženijoj organskoj hrani - naglasila je gradonačelnica Avramović.

Ministar Milan Krkobabić je u Smederevu najavio i snažno interesovanje i spremnost dijaspore

Svaki voćar da ima frezu

Veliko interesovanje za posetu ministra

da uloži svoja sredstva u zadrugarstvo:

- Ulaganje se konkretno putem mikrofinansijskih organizacija koje bi značajno olakšale razvoj malih poljoprivrednih gazdinstava i njihovo ukрупnjavanje, jer trenutni uslovi koje daju banke ne mogu da zadovolje potrebe ovako osetljivih klijenata. Dijaspore je odlučna da ulaganjem novca u svoj zavičaj pospeši njegov razvoj, a samim tim i razvoj čitave zemlje. Naša dijaspora je, pored podrške Vlade Srbije i lokalne samouprave jedan od tri stuba zadrugarstva u Srbiji - rekao je ministar Milan Krkobabić.

Prisutnima se obratio i član odbora za selo SANU, **Branislav Gulan** i ponovio značaj zadrugarstva koje bi moglo da vrati život u napuštene

seoske kuće, ali i pokrene zaboravljenu prerađivačku industriju.

Ministar je ovom prilikom posetio selo Ralj nadomak Smedereva i boravio u zadrugi Agro zdravlje, koja ima pet članova i više od 100 kooperanata. Ova zadruga se bavi otkupom i čuvanjem pšenice, kukuruza i suncokreta. Posle toga ministar Krkobabić je posetio gazdinstvo **Dragoslava Jovanovića**, koji se na svom imanju bavi uzgojem jagoda i višanja. Ovaj samostalni proizvođač koji uspeva da izveze svoj proizvod u Italiju i Rusiju primer je da se na selu može živeti od svog rada na sopstvenoj zemlji. Prisutni su imali priliku videti njegovu jagodu od 145 grama.

M. Filipović

STRUČNI SKUPOVI

VRDNIK • SEDMI POLJOPRIVREDNI FORUM „HRANA ZA EVROPU“

Pametna poljoprivreda bez zaštite

Srbija je pored opredeljenja da postane član EU, bez zaštite od ulaska proizvoda koji dolaze iz zemalja visokosubvencionisane proizvodnje

U Vrdniku je održan Sedmi forum „Hrana za Evropu“. Na dvodnevnom forumu poljoprivrede, koji se ove godine odvijao pod nazivom „Pametna poljoprivreda“, učestvovali su predstavnici struke, naučni radnici, članovi upravnih i nadzornih odbora i drugi predstavnici poljoprivrednih, prehrambenih kompanija, zadruga, te predstavnici trgovinskih lanaca.

Na forumu je predstavljena Studija o razvoju Srbije do 2040. godine, koja obuhvata agroindustriju i poljoprivredu. Izneti podaci o stanju u ovom privrednom sektoru nisu nimalo ohrabrujući, jer se od 1995. godine do danas beleži rast (na godišnjem nivou) od 0,45%. Ovaj podatak posebno je razdrmao skup kada se čulo da Rumunija ima godišnji rast poljoprivrede od osam odsto, a da mi, zapravo, nemamo ni set mera koji utiču na razvoj ili da se pojača konkurentnost pojedinih delova proizvodnje. Zapravo, Srbija je i pored opredeljenja od 2008. godine, da postane član EU, bez zaštite od ulaska proizvoda koji dolaze iz zemalja visokosubvencionisane proizvodnje.

Obrazlažući Studiju, odnosno separat o poljoprivredi, koju na uvid stručnoj javnosti daje Ekonomski institut, prof. dr **Dragan Škorić** najviše se zadržao na problemima vezanim za selo, o kome nauka više decenija nije progovorila ozbiljnije od iznošenja suvih podataka, iz kojih se vidi da je 1.200 ovih naselja pred gašenjem. On je mnoga otvo-

rena pitanja delegirao državi bez osvrta o tome kako je moguće doći do rešenja.

Srbija gubi još jedno Kosovo

Uz negativni demografski trend, jedan od ključnih problema današnjeg sela je i njegov loš ekonomski položaj, usitnjenost poseda i sve brojnija staračka domaćinstva, a najveći problemi su u brdsko-planinskim regionima. Potrebno je promeniti strukturu proizvodnje i preorijentisati proizvođače kroz udruživanje. Uz to je ocenjeno i da se zadruga moraju reorganizovati i udruživati u viši nivo kako bi izdržale i pratile izazove savremene proizvodnje i tržišta. Od ukupno 4.709 naselja u Srbiji, čak 86 odsto njih 86 smanjuje se broj stanovnika, oko 1.200 njih je u fazi potpunog nestajanja, dok je njihova ukupna površina veličine Kosova

i Metohije, poruka je ForumA "Hrana za Evropu".

- Uz negativni demografski trend, jedan od ključnih problema današnjeg sela je i njegov loš ekonomski položaj, usitnjenost poseda i sve brojnija staračka domaćinstva, a najveći problemi su u brdsko-planinskim regionima, istakao je na Forumu predsednik Akademijaskog odbora za selo Srpske akademija nauka i umetnosti akademik Dragan Škorić. U Srbiji ima više od 50.000 praznih kuća i još tri puta toliko koje su van upotrebe, naveo Škorić podatke iz studije SANU, (autora B. Gulana) o propadanju sela u Srbiji.

Akademik Dragan Škorić objašnjava da od 4.709 naselja -sela u Srbiji, čak 1.200 je u fazi nestajanja jer svako to selo ima manje od po 100 stanovnika, a čak u 86 odsto sela se smanjuje broj žitelja. Poštu, navodi on, nema 2.000 njih, oko 500 nema asfaltni put i vezu sa svetom, u 2.700

Sa foruma

ne postoji dečji vrtić, 230 sela nema osnovnu školu, a 173 škole pohađa samo po jedan đak. Samo u oblasti stočarstva kada je reč o potencijalu, srpska sela bi mogla da ostvare 24 milijarde dolara do 2040. godine.

Branislav Gulan, član Akademijaskog odbora za selo SANU, upozorava da je situacija u selima alarmantna jer je sve prisutniji trend selidbe u velike gradove i bežanje od seoskog načina života! Srbija ima 4.709 sela u kojima živi i radi sve manje ljudi, jer svi hrle direktno u Novi Sad, Beograd i Niš. Zato smo doživeli da nam oko 1.600 sela potpuno opusti ili ostane sa minorno malim brojem žitelja. Situacija nije nimalo naivna, a ako se sadašnji proces nastavi, za dve decenije u još 1.200 sela ostaće samo spomenici kao dokaz da se tu nekada živelo. O svemu tome svedoči i podatak da u Srbiji postoji 50.000 napuštenih kuća, dok u 150.000 objekata trenutno niko ne živi!

Reč nadležnih

Iako je najavljeno učešće više ministara ovom forumu odazvao se samo **Branislav Nedimović**, ministar poljoprivrede, koji je u obraća-

nju učesnicima foruma istakao da će Ministarstvo poljoprivrede u idućoj godini imati više novih ponuda prema kompanijama i gazdinstvima u pogledu ulaganja, navodeći da će se otvoriti linija za investicije u prerađivačke kapacitete.

Učesnicima foruma obratio se i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo mr **Vuk Radojević**. On je je istakao važnost saradnje između Sekretarijata i Instituta Biosens, realizovane u okviru projekta "Monitoring upotrebom daljinske detekcije u poljoprivredi, vodoprivredi i šumarstvu". Projekat generiše satelitske snimke i podatke na godišnjoj bazi, koji su značajan element GIS-a (Geografsko informacionog sistema) i predstavljaju osnov za podršku različitim redovnim programima Sekretarijata, kao i podršku pri vanrednim situacijama (poplave, grad itd).

Radojević je predstavio i mere agrarne politike u našoj pokrajini, naglasivši da agrarni budžet nikada nije bio finansijski značajniji, i ukazao da na ovaj način Pokrajinska vlada jasno stavlja na znanje da je poljoprivreda njen prioritet.

Agroservis - S. P.

Eminentni učesnici

Kako proizvesti jeftino i kvalitetno meso

Teme predavanja na Skupštini bile su: zdravstveni status farme i uticaj na proizvodne rezultate, kalkulacija proizvodnje na farmi i modeli udruživanja proizvođača svinja. Nenad Terzić, rukovodilac grupe za stočarstvo Ministarstva poljoprivrede, poručio je okupljenim stočarima da će se i u narednoj godini nastaviti isplaćivanje podsticaja za tovne svinje

Asocijacija stočara Srema i Mačve bila je domaćin skupa odgajivača svinja, koji se održao u Sremskoj Mitrovici 20. novembra. Organizaciju je pomogla i mitrovačka Agencija za ruralni razvoj, a ovo je treće veće okupljanje stočara u poslednje dve godine. Gosti predavači na Skupštini bili su: **Oliver Stanković**, direktor "Edufarma" iz Crvenke i **Žarko Avramov**, doktor veterinarske medicine. Gost na Skupštini bio je i **Nenad Terzić**, šef odeljenja za stočarstvo u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Predsednik Asocijacije stočara Srema i Mačve **Zoran Erić**, u pozdravnom obraćanju, najavio je otvaranje kancelarije ovog udruženja.

- Cilj ovog okupljanja je izveštavanje o redovnim aktivnostima Asocijacije i ovo je jedan vid godišnje Skupštine. Takođe želimo i da najavimo početak rada naše kancelarije gde će se odvijati sve dalje

Zoran Erić, predsednik Asocijacije stočara Srema i Mačve

aktivnosti i gde ćemo sprovesti naš program. Gosti iz Crvenke su nam kroz predavanje o menadžmentu pokazali načine kako da snizimo troškove da bi bili uspešni u daljoj proizvodnji. Situacija u stočarstvu sada je slična kao što je bila i prošle godine u ovo vreme. Cena svinja je bila počela da pada, ali sada je ponovo vraćena na nivo od letos, odnosno sada iznosi oko 180 dinara. Država bi mogla da pomogne stočarima tako što bi uradila pravilnike o klasifikaciji svinjskih trupova, a takođe bi trebalo da postoji i pravilnik po kojem se otkupljuje meso. Osim toga, problem nam predstavlja i činjenica da ne postoji zakon o prometu poljoprivrednih proizvoda, koji bi morao pod hitno da se donese, kako bi mogla da postoji neka izvesnost u ovoj oblasti proizvodnje. Takođe, veoma je bitno da na nivou cele godine imamo ugovor sa prerađivačem koji će od nas otkupljivati

svinje, kako ne bi došli u problem kakav imamo sada da kada padne cena svinja mi nemamo kome da isporučimo našu robu – rekao je Zoran Erić, predsednik Asocijacije stočara Srema i Mačve i dodao da je "Mitros" pružio ruku za saradnju, ali da je mali broj stočara potpisao ponudeni ugovor.

Teme predavanja na Skupštini bile su: zdravstveni status farme i uticaj na proizvodne rezultate, kalkulacija proizvodnje na farmi i modeli udruživanja proizvođača svinja.

Prema rečima Olivera Stankovića, direktora "Edufarma" iz Crvenke i jednog od predavača, u poslednje vreme tržište svinja je pod velikim uticajem uvoza.

-Mi smo ranije imali carinske i vancarinske zaštite, ali se u zadnje vreme sve to ukida, tako da je naše tržište postalo osetljivo. Naši klaničari, kad god im se ukaže prilika, uvoze iz inostranstva jeftinije meso, a na nama je da se zapitamo zašto je to meso jeftinije i kako tome doskočiti. Ono što čini bitnu razliku između stočara iz Evrope i naših jeste produktivnost. Tamo se svinje proizvode po daleko nižim cenama, efikasnije, tako da je naš zadatak ovde da pokušamo da predstavimo šta je to što čini tu razliku i kako to dostići – rekao je Oliver Stanković, jedan od predavača na Skupštini Asocijacije stočara Srema i Mačve i dodao da država svake godine kroz uredbu o raspodeli sredstava isplati preko 12 milijardi dinara registrovanim poljoprivrednim proizvođačima, konkretno stočarima u ovom slučaju.

Nenad Terzić, rukovodilac grupe za stočarstvo Ministarstva poljoprivrede, podsetio je da je ove godine povećan iznos podsticaja za kvalitetne priplodne krmače sa 7.000 na 10.000 dinara te da će se taj iznos zadržati i u narednoj godini.

Pozdravna reč Nenada Terzića iz Ministarstva poljoprivrede

Sreten Timotijević, poljoprivrednik iz Čalme

-Prošle godine podsticaji su se odnosili na oko 34.000 kvalitetnih priplodnih krmača, a nadamo se da će u ovoj godini taj broj biti znatno veći. Pored ove mere podrške, mi ćemo nastaviti i sa podsticajem kada je u pitanju tov svinja, jagnjadi, junadi i jaradi. U prošloj godini mi smo poljoprivrednim proizvođačima isplatili preko milijardu dinara kada je u pitanju podsticaj za tovne svinje. Konkretno, preko milion grla je ostvarilo podsticaj, a to ćemo nastaviti i u 2018. godini

Uskoro otvaranje kancelarije

Ministarstvo poljoprivrede je sufinansijer otvaranja kancelarije Asocijacije stočara Srema i Mačve u Sremskoj Mitrovici. Sredstva koja je Asocijacija dobila od ministarstva po javnom konkursu za sufinansiranje projekata udruženja u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, a koji su od javnog interesa, biće iskoristena za opremanje i funkcionisanje kancelarije. Rad Asocijacije je pomogla i Agencija za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica, kroz mere podrške udruženjima sa teritorije Sremske Mitrovice, čiji su programi rada i delatnost u funkciji unapređenja agrara i ruralnog razvoja. Broj članova u udruženju varira, prošle i ove godine su imali oko 200 članova. Planiraju da urade bazu podataka kada otvore kancelariju, a prva aktivnost biće na prikupljanju zahteva za dodelu merkantilnog kukuruza po konkursu direkcije za robne rezerve.

- rekao je Nenad Terzić, rukovodilac grupe za stočarstvo Ministarstva poljoprivrede.

Stočari su se tokom održavanja Skupštine osvrnuli i na nedavnu posetu danskih farmara i razgovarali o mogućim oblicima i modelima saradnje. Poljoprivrednici su istakli da su ovakvi skupovi uvek poželjni kao i predavanja, razmena informacija, iskustava i saradnja, što im Asocijacija i pruža.

Jedan od članova Asocijacije je i **Sreten Timotijević**, mladi poljoprivrednik iz Čalme. On se stočarstvom bavi poslednjih nekoliko godina, kako kaže, uz oca i dodaje:

-To nam je porodični posao. Situacija je promenljiva, cena varira, gore-dole, trenutno, čujem da malo skače. Godišnje utovimo oko 200 svinja, kupujemo prasad, prodajemo tovljenike, imamo uglavnom svoju hranu. Planiramo proširenje proizvodnje, završavamo objekat za još nekih 250 komada, što se tova tiče. Imamo oko 20 jutara zemlje u svom posedu i još oko 60 u zakupu. Od stočarstva može da se živi kao i od svakog poštenog posla.

S. Mihajlović
Foto: M. Mileusnić

Oliver Stanković, direktor "Edufarma" iz Crvenke

Skupštini prisustvovao veliki broj stočara

SREMSKA RAČA • DRAGAN MICIĆ, POLJOPRIVREDNIK

Zemlju više nema ko da obrađuje

U Rači su ostali pretežno stariji poljoprivrednici, u selu imamo samo jednog mladog perspektivnog poljoprivrednika, tako da se državi i ne isplati bilo šta da ulaže u Raču – kaže Dragan Micić, 61-godišnji poljoprivrednik iz Sremske Rače

Radio sam kao mašinbravar 24 godine u Bagersko brodar-skom preduzeću, na šljunkari u Rači, sve dok 1999. godine preduzeće nije otišlo u stečaj. Onda sam ostao bez posla, pa sam godinu i po dana bio na birou, sve dok nisam odlučio da počnem aktivno da se bavim poljoprivredom. Imao sam tada 3,5 hektara svoje zemlje, a sada radim još 1,5 hektar u arendi, sejem soju i kukuruz. Treći usev ne mogu da posejem jer ako bih tih pet hektara podelio na tri useva ne bih imao ništa. Finansiranje seve nisam u stanju samostalno da obavim s obzirom da imam malu penziju, tako da opteretim repro-materijalom i soju i kukuruz, pa mi preostane tek nešto dobiti na kraju. Osim ratarstva pomalo se bavim i svinjarstvom. Tokom godine uhranim 25 svinja i presipam tako iz šupljeg u prazno. Svinje držim još od 1983. godine, jer su se time bavili i moji roditelji, a 2000. godine napravio sam i malo tovilište. Bio sam jedno vreme i povrtar, gajio sam papriku nekih pet šest godina, ali uvideo sam da se to ne isplati, jer su centri za prodaju daleko, a puno ima onih koji se bave tim poslom – ovako priča o svom poslu Dragan Micić, 61-godišnji poljoprivrednik iz Sremske Rače.

Dragan Micić, poljoprivrednik iz Sremske Rače

Prema njegovom mišljenju, sada je najisplativije hraniti svinje, ali to je samo trenutno. Tov bikova je stabilniji, jer je cena svinja varirala između 110 i 200 dinara, ali on nema uslove za tov bikova.

- U vreme dok se moj otac bavio tovom svinja, ugovarao je proizvodnju sa „Mitrosremom“ i oni su mu radili sve poslove svojom mašinerijom, a ja sad imam svoj traktor, skoro sve priključne mašine, ali ipak nemam zaradu, iako sve radim sam. Zato i tvrdim da se od poljoprivrede danas vrlo teško živi, a da treba uložiti maksimalno sopstvenog rada. Oni koji žive u gradu nemaju pojma kakav je život nas u selu, ne znaju da ja radim po ceo dan na njivi a onda uveče kad dođem kući ponovo idem i celu noć

Tovilište sagrađeno pre 17 godina

Kukuruz

- Kada je kukuruz u pitanju, ove godine rod je uništio pet stvari: prvo kasni mraz, zatim led, onda suša i oluja i na kraju divlje svinje. Ja svake godine osiguravam useve,

ali to je samo od grada, jer ovo sve nabrojano, prema njihovim kreterijumima, ne spada u elementarne nepogode – jada se poljoprivrednik iz Sremske Rače.

provedem u štali jer se prasi krmača. A onda ujutro opet idem na oranje i tako sve u krug. Mi nemamo ni godišnji odmor, ni bolovanje, zato i ne bih nikome ko je mlad preporučio da se bavi poljoprivredom. Mislim da za ovo vreme nema gore

kletve nego reći nekome „dabogda bio seljak“ – sa razočarenjem u glasu kaže Dragan Micić, poljoprivrednik iz Sremske Rače.

Kaže da bi seljacima u ovom delu Srema, konkretno u njegovom selu, država mogla dosta da pomogne, ali

je skeptičan da će se to ikada desiti. Najveći problem, po njegovom mišljenju, je navodnjavanje i dodaje:

- Imamo jedan kanal koji celom dužinom atara ide u Bosut. Uz neku ustavu i crpnu stanicu država bi mogla da nam pomogne kako bi se stvorila mogućnost za navodnjavanje. Ali, nema ovde u Rači više ko da obrađuje zemlju, ostali su samo stariji poljoprivrednici, u selu imamo samo jednog mladog perspektivnog poljoprivrednika, tako da se državi i ne isplati da bilo šta ulaže u naše selo.

S. Mihajlović
foto: M. Mileusnić

MIŠLJENJA I VIĐENJA • JOVICA PROKOPOVIĆ, DIREKTOR I POLJOPRIVREDNIK

Svako gleda svoju računicu

Stalno se govori da će država dati olakšice sitnijim proizvođačima, ali se na to još čeka - Zakup državne zemlje treba da je na duži rok

Mnogi se slažu da je za naše uslove najbolje da se sitniji poljoprivredni proizvođači bave poljoprivredom uz poslove u firmama. U dobra stara vremena takvih je bilo najviše, u selima nije bilo kuće gde se nije obradnjivalo bar parče zemlja i brinulo o nekoliko komada stoke poslepodne, nakon posla u fabrikama. Sada je fabrika sve manje, ali ima ljudi koji se uz posao u firmi bave poljoprivredom. Jedan od njih je i **Jovica Prokopović** iz Lačarka.

Jovica Prokopović

Ovaj direktor u mitrovačkom doradnom centru „Beta sema“, agronom po struci, kad stigne sa posla kući zajedno sa ocem hvata se drugog posla. On je domaćin, ratarski i stočarski proizvođač. Budući da radi u doradnom centru i na radnom mestu i kod kuće bavi se poslovima vezanim za poljoprivredu, ali mu zbog nije lakše...

Zajedno sa ocem ovaj mladi čovek obrađuje zemlju, tovi svinje. Poseduju 20 hektara svoje i zakupljene zemlje na kojoj zasniva ratarsku proizvodnju, a u svom ekonomskom dvorištu ima tovilište gde drži krmače i tovljenika.

Za sebe Jovica kaže da je mali proizvođač, ali da je srećan što ne živi isključivo od poljoprivrede i rezultata rada na svojim njivama. Da je tako ne bi mogao ni da pomisli o nekom napretku ili ulaganjima.

- Imamo registrovano gazdinstvo, radili smo državnu zemlju u zakup dobijenu na licitaciji na osnovu prava prečeg zakupa, ali nije dobro što se ona daje samo na godinu dana. Nestabilno je vreme, nova licitacija znači i menjanje parcela, uslova, cena zakupa. To nije dobro za poljoprivrednika. Ranije smo imali 15 hektara državne zakupljene zemlje, posle smo dobili 11 hektara, a ove proizvodnje 2016/ 2017. godini imali smo pet hektara. Zadovoljni

Tovilište

smo dobijenom zemljom, u Lačarku je bila, a to što se menja rok zakupa na godinu dana ne dozvoljava nama i drugima koji zakupljuju, da planiramo, sprovodimo plodored pravimo sebi dugoročnije planove – kaže Jovica Prokopović, dodajući da nema baš primedbi na cenu zakupa koja je u njegovom slučaju iznosila oko 205 evra po hektaru.

Kada je u pitanju stočarstvo, saradjuje sa onima sa kojima mu se to isplati. Svako gleda svoju računicu, što nije loše, ali svako treba i da ceni svoj rad i trud, smatra naš sagovornik.

Nakon prošle katastrofalne godine cena svinja je ove godine bila relativno dobra, držala se sa periodičnim oscilacijama. Da bi izbegli da plaćaju visoke cene prasadi, Prokopović, kao i mnogi drugi, to pitanje rešavaju tako [to imaju svoje krmače, a prasad obezbeđuju iz svojih legla.

Na njivama koje obrađuje Jovica seje merkantilni kukuruza, soje i pšenicu, primenjuje agrotehniku i misli je to garancija za ostvarenje solidnih prinosa.

- Veliki uticaj na uslove rada u poljoprivredi ima država. Ona treba

da ima jasan plan za seljaka. Stalno pričaju da će pomoći malog seljaka, a pomognu velike proizvođače. Gledam samo za to pravo prečeg zakupa. Imali smo ranije pravo da na svakih pet svinja dobijemo na korišćenje hektar državne zemlje, a posle smo dobili 60 odsto manje te količine zemlje po grlu – podseća Prokopović.

Veliki proizvođači, smatra on, dobro funkcionišu u svim prilikama i oblastima, pa i u poljoprivredi. Savi mogu sve da isfinansiraju, dok mali seljak, kakvih je najviše, to ne može. **S.D.**

Nastavio tradiciju od čukundede

Više od deset godina on se bavi proizvodnjom stočne hrane i mlečnim govedarstvom, a kako sa ponosom ističe, nastavio je dobru tradiciju koju su započeli njegov čukundeda i deda Milenko

Nije neuobičajeno u Sremu da se poljoprivredna delatnost prenosi sa generacije na generaciju i da sinovi naslede očevinu ili dedovinu. Poljoprivreda kao porodični biznis i razvojna šansa zastupljena je, ponajviše u seoskim sredinama. Međutim za **Milenka Kovačevića**, mladog poljoprivrednika koji živi u gradu, druga opcija nije postojala. Više od deset godina on se bavi proizvodnjom stočne hrane i mlečnim govedarstvom, a kako sa ponosom ističe, nastavio je dobru tradiciju koju su započeli njegov čukundeda i deda Milenko.

Zaista se ta porodična tradicija bavljenja govedarstvom prenosila sa kolena na koleno od mog čukundede, pa sam tako i ja krenuo pre 14 godina. Kada su baba i deda ostari i nisu više mogli da drže goveda bilo je ili rasprodati ili nastaviti posao. Tako smo počeli sa jednom, pa po logici kad imaš jednu kravu u ujutru ustaješ da je nahraniš, ustaješ i za njih više - počinje priču tridesettrigodišnji mladić iz Inđije i kaže da je u jednom periodu imao 34 goveda ali se pomalo razočarao u proizvodnju, pa sada ima ukupno četrnaest.

Stočarstvo je naša primarna delatnost, a pored toga se bavimo

Milenko Kovačević

i ratarstvom. Što se tiče ratarstva, jesen nas je poslužila lepim vremenom i svi poslovi su uveliko završeni. Na mojim njivama uzgajam lucerku, suncokret, pšenicu i kukuruz - kaže ovaj mladi poljoprivrednik i podseća da je imao jedno vreme i stočni kelj ali na maloj površini.

Milenko se porodično bavi stočarstvom i ratarstvom i, kako kaže, obrađuje oko 40 jutara zemlje.

- U oktobru je sve već bilo završeno, tako da možemo reći da je sada nastupio period zimskom mirovanja u poljoprivredi. Vreme je i da mi malo predahnemo jer u period od setve do žetve imamo posla non-stop.

Porodica Kovačević u svom gazdinstvu ima muzna grla, a kako ističe, situacija uopšte nije sjajna.

Poznato je da opšte stanje u državi nije dobro, pa je tako i kod nas. Batalili smo pijacu, više ne nosimo tamo mleko već imamo dogovor sa mlekarnom u Deču. Trenutno imam 14 muznih grla, a cena mleka se kreće oko 28 dinara plus subvencije od 7 dinara, a to je negde oko 35 dinara. Što se tiče prinosa, oni variraju iz meseca u mesec, od 50 do 150 litara na dan - tvrdi on i podseća da mleko odnose u Nove Karlovce u otakupnu stanicu.

Bez obzira što počinje zimski period, prema njegovim rečima kada imate veliko gazdinstvo, posla uvek ima. Krave se namire ujutru i uveče, obavli se čišćenje i muža, iznese stajsko đubrivo i urade ostali poslovi. Ozbiljniji radovi na njivi kreću sa prolećnim danima.

Iako su aktuelne i subvencije za stočnu proizvodnju, za sada ih

Imaju 14 muznih grla

ne koristim, jer kad se radi o matičnim grlima jako je dug period koji treba da prođe da bi ih umatićio i to je veliki rizik. Imam druge planove za iduću godinu, tako da ukoliko se pojavi prilika za neke dobre kredite sa malom kamatom, možda ću promeniti goveda. Za sada ne planiram neke velike pozajmice od države, očekujemo da budemo na pozitivnoj nuli do kraja godine - priča nam.

Iako je poljoprivredna proiz-

vodnja iz godine u godinu sve nezvesnija, Milenko tvrdi da bar ima slobodu i vreme koje može da provede sa svojom porodicom, a to je neprocenjivo. Kako na kraju ističe, najviše vremena provodi sa sinom, koji se ne odvajava od traktora i hrani krave, pa se nada da će kad poraste nastaviti stogodišnju porodičnu tradiciju, od čukun dede pa na dalje...

M. Balabanović

MLADI NA SELU

VELIKI RADINCI • NA PROBI KUD-a "IZVOR"

Kada sve prođe, ostaje igra

Sedam je sati i poslednje pripreme za početak probe priredene su kraju. Deca uredno stoje, svako svoje mesto već dobro poznaje i malena učionica radinačke škole pretvorena je u pozornicu, binu na kojoj najmlađi članovi KUD-a "Izvor" započinju svoju probu. I tako dva puta nedeljeno, već dve godine. Vreme prolazi, menja se, baš kao i folkloriši. Jedni odlaze, drugi dolaze, ali ljubav prema narodnoj izvornoj igri i pesmi ne jenjava.

Manjak materijalnih sredstava, problemi sa nabavkom nošnji i nedostatak adekvatnog prostora u kojem bi se još kvalitetnije radilo, a rad na kraju i predstavio svom selu, shvataju se ne samo kao nedostaci, već i kao razlog više da se radi dobro, kao bi sutra, kada kvalitet dobije nagradu mogao da se dosegne željeni cilj.

Leti i zimi, mali i oni nešto veći radinački folkloriši ne rade. "Raspust je raspust", kaže nam sekretar Društva i učiteljica **Gordana Milošević**, pa se zato u vreme odmarnosti od školskih obaveza organizuju škole folkloru kao što je bila krupanjska, čiji su Radinčani bili možda i najbolji đaci.

Kroz Društvo, za dve godine rada prošlo je osamdesetak mališana. Svi oni, sklonjeni su sa ulice, data im je prilika da se druže i razvijaju pravilno, da uče od svojih vršnjaka i tradicije, da putuju i tako shvate da ma gde bili svojim delima predstavljaju svoje selo.

Mi smo svoje selo predstavljali u Mitrovici, širom Srema, učestvovali na opštinskim i zonskim smotrama folkloru, a ove godine smo 22. septembra bili i u Vršču gde smo imali zapažen nastup u okviru Smotre de-

čijeg izvornog stvaralaštva. Stalna samo podrška Mesnoj zajednici, baš kao što je i ona nama. Dopunjujemo se, držimo zajedno i pomažemo, sve to na dobro i korist naše dece i sela, objasnila je Gordana.

Trenutno u radinačkom KUD-u igra tridesetak mališana. Brojka manja nego obično, ali još uvek dovoljna da se živi i napreduje. Omladinci su se, kako to obično biva kada pubertet nametne svoje teme, raspršili, a kao rasadnik talenata Radinci su nekoliko igrača pozajmili Stejanovcima, Rumi, pa i mitrovačkom KUD-u "Branko Radičević". Sećanja radi, Radinčanke su svojevrmeno činile okosnicu u ŽFK "Sremice". Bilo kako bilo, brojka se smanjila, ali su oni koji na probe dolaze više nego redovni. Obaveze se shvataju ozbiljno, pa se na taj način i ispunjavaju. Bez odlaganja i promišljanja.

Sa probe

- Deca su posvećena i to je dobro. Jedna igračica nam se vratila iz Mitrovice, iz "Branka" uz napomenu da to čini zato što mi postavljamo više različitih igara. Ja, iako živim u Mitrovici, svoju Kristinu redovno dovozim u Radince. Kaže mi da je ovde šarenije. Istina, "Branko" radi profesionalno, a to povlači uvežbanje određenih stalnih koreografija. Mi se još uvek igramo, pa puštamo deci da na probama prolaze doslovno sve naše krajeve, kaže predsednica Društva **Zorica Divljak** i dodaje: - Mi volimo da se igramo i pre nego što proba počne, puštamo deci da se zabavljaju. Na taj način lagano krećemo sa ozbiljnim radom koji se tako lepo nadovezuje na igru, da krajnji rezultat uvek bude odličan. Deca sve shvataju kao igru, pa lakše i prihvataju obaveze.

Naučili su Radinčani razne igre iz Srbije. Među poslednjim i najbolje uvežbanim su one iz Leskovca, ali njih, zbog nedostatka nošnje, publika skoro neće videti, baš kao što ni Radinčani neće skoro videti svoje male igračice. Barem ne dok se ne sagradi novi Dom kulture o čemu se

u ovom selu sve više priča.

Za početak i to je dobro. Dok priča ne dođe do ušiju onih koji će hram kulture, toliko željeni, konačno i sagraditi.

Podršku Radinčanima daju i koreografi, muzičari i igrači vrdničkog KUD-a "Stevan Šalajić" sa kojim rade od svog osnivanja. Uz tradicionalnu igru i pesmu, Vrdničani imaju i zadatak da mlade Radinčane nauče i tradicionalnim vrednostima.

- Na folkloru se uči ne samo igra, već i red, poštovanje tradicije, a tradicija je da budeš što jesi, da od toga napraviš najbolje što možeš i da se ponosiš time. Kada su dobri mi ih pohvalimo, kada mislimo da može bolje to kažemo, ali stalno vodimo računa o tome da se uče zajedništvu, međusobnom poštovanju, kao i činjenici da uvek i na svakom mestu predstavljaju svoje selo, roditelje, bake, deke, prijatelje i u krajnjem jedni druge. To je najvrednije što će poneti sa naših proba i nastupa, sa ili bez nošnji, sa manje ili više para, zaključuje Gordana Milošević.

S. L. - S. Ni.

Najmlađi folkloriši

Integralna proizvodnja zdrave hrane

Poljoprivredni proizvođači u opštini Ruma su prvi u Srbiji čiji proizvodi imaju svoju oznaku „Rumski ceger“ i tako su prepoznati na tržištu. Oni su bukvalno pioniri u ovoj oblasti. Znak se već nalazi na medu kod nekoliko pčelara iz rumske opštine, a takođe su mnogi povrtari dobili ovaj znak, kao i proizvođači vina i rakije. U „Rumskom cegeru“, nalaze se i jabuke, ajvar, džem, slatko, pekmez

Zimnica sa minimalno pesticida

Poljoprivredna stručna služba u Rumi organizovala je ovog meseca manifestaciju pod nazivom „Rumski ceger“, koja predstavlja završnu aktivnost ovogodišnjeg projekta „Unapređenje konkurentnosti malih poljoprivrednih proizvođača“. Cilj ovog projekta koji je finansijski podržala Opština Ruma, je uvođenje koncepta integralne proizvodnje i proizvodnja zdravih poljoprivrednih proizvoda sa što minimalnijim korišćenjem pesticida. Okupljeni voćari i povrtari, koji su tom prilikom izložili svoje proizvode, saslušali su i predavanje o integralnoj proizvodnji. **Sanda Klještanović**, stručnjak za organsku poljoprivredu iz rumske Poljoprivredne stručne službe, kaže da integralnu biljnu proizvodnju čine svi elementi konvencionalnih sistema biljne proizvodnje, ali se hemijske mere zaštite preporučuju onda kada su potrošene druge mere u borbi protiv biljnih bolesti, štetočina i korova. Na ovaj način upotreba pesticida može da se smanji i do 50 procenata.

- U toku godine smo imali više aktivnosti, jer ovaj projekat traje od maja meseca. Prvi korak je bio uspostavljanje saradnje sa mesnim zajednicama, pošto nam je ideja bila da ispita-mo potencijale i probleme sela. Radi se u tri pravca, analizira se selo, potom gazdinstvo, pa domaćinstvo. Da bi smo prepoznali osnovnu proizvodnju, anketirali smo 200 proizvođača. Dominantna proizvodnja je kukuruz, a zatim slede voće, povrće i nešto malo preradevina, govori Sanda. Cilj nam je da mala gazdinstva, prosečne veličine 3,5 hektara, usmerimo da osim ratarenja, dodaju vrednost osnovnoj

proizvodnji i da na taj način povećaju svoj prihod. Sa druge strane, kod proizvođača koji već imaju proizvod koji može da bude cele godine kao što je plastenička proizvodnja, nešto od voća, a dominantna je jabuka, kao i neki niži nivo prerade, želimo da te proizvode obeležimo i da oni postanu prepoznatljiviji.

Na predavanju u Poljoprivrednoj stručnoj službi u Rumi, izneta je činjenica da kod nas još uvek nema zakona i pravilnika koji regulišu ovu vrstu proizvodnje. Kod nas faktički ove vrste proizvodnje i nema, dok je ona u Evropskoj uniji dominantna, pa je tako na preko 80 odsto površina zastupljena integralna proizvodnja, 10 odsto je organska, a preostalih 10 odsto čini konvencionalna proizvodnja. U našoj zemlji brojke govore da je organska proizvodnja zastupljena sa 0,40 odsto, integralnu nemamo, a dominantna nam je konvencionalna proizvodnja.

- Iz tog razloga smo organizovali niz radionica i predavanja. Jedan seminar je bio posvećen integralnoj proizvodnji jagodastog voća, zatim

smo iznosili proizvođačima osnovne principe ovakve proizvodnje, dok su ostale radionice bile u pravcu kako da se proizvođači praktično pripremaju za ovaj vid proizvodnje kada na snagu stupi zakon i pravilnik. Iako je zakon u izradi i najavi već duže vreme, osnovno je da proizvođači moraju da prolaze kurseve iz ove oblasti, da vode matičnu evidenciju i na neki način beleže sve što su radili na parceli. Dovoljno je da se našoj službi jave tri meseca pred berbu i da dokumentuju šta su koristili od preparata. Ideja je da se đubrivo koristi samo na osnovu analize zemljišta, a da se preparati, pesticidi, koriste samo po potrebi i to oni sa žute i zelene liste. Ova vrsta proizvodnje je integrisana i objedinjuje sve sisteme zaštite, a pesticidi se koriste samo kada su neophodni, govori Sanda Klještanović.

Jedan cilj koji se ostvaruje jeste čuvanje zdravlja proizvođača, jer je on najizloženiji hemikalijama, a potom i potrošača. Ujedno na ovaj način se čuva i raznolikost živog sveta, čistoća vazduha, zemljišta, vode. Ovo

Deo izloženih proizvoda

I vino u cegeru

Sanda Klještanović

je održiva poljoprivredna proizvodnja koja je ekološki prihvatljiva, a ekonomski isplativa. Proizvođači koji uđu u program integralne proizvodnje, biće praćeni od strane PSS-a, a moraće da vode matičnu knjigu biljne proizvodnje, evidenciju o upotrebi sredstava kako bi dobili logo „Rumski ceger“, koji je znak za ispravnost njihovih proizvoda.

- Svi proizvođači koji poštuju principe dobre proizvođačke prakse, koji poštuju karence, koji su sve ove upute i do sada usvojili, žele da se njihov proizvod obeleži da bi ga praktično prepoznali potrošači kao

zdravstveno bezbedan proizvod. Nama i jeste cilj da obeležimo takve proizvode i da ti proizvođači, na neki način, budu istaknuti i prepoznati od strane rumskih potrošača. Krajnja aktivnost projekta u ovoj godini, bila je upravo organizacija ove manifestacije na kojoj su predstavljeni domaći proizvodi iz opštine Ruma. Proizvođačima smo ukratko izložili sve no što je učinjeno u ovoj godini i organizovali smo izložbu proizvoda koji su obeleženi u skladu sa pravilnikom o deklarisanju proizvoda, a kao znak smo izabrali „Rumski ceger“. Poljoprivredni proizvođači u opštini Ruma, imaju podršku lokalne samouprave, ukoliko žele da se bave integralnom proizvodnjom. Oni su prvi u Srbiji čiji proizvodi imaju svoju oznaku „Rumski ceger“ i tako su prepoznati na tržištu. Naši poljoprivrednici su bukvalno pioniri u ovoj oblasti. Znak se već nalazi na medu kod nekoliko pčelara iz rumske opštine, a takođe mnogi povrtari koje smo pratili su dobili ovaj znak, kao i proizvođači vina i rakije. U „Rumskom cegeru“, nalaze se i jabuke, ajvar, džem, slatko, pekmez.

Sanda ističe da fizički nije bilo moguće dopreći do svih 9.000 domaćinstava u opštini Ruma i zato je u mesecu novembru obeleženo nekih 15 proizvoda. Sledeći korak biće uzimanje uzorka za analizu, u skladu sa Zakonom o bezbednosti hrane, što znači da su ti proizvodi bez ostataka pesticida, teških metala i da su bakteriološki ispravni.

- Sa velikim zadovoljstvom mogu da kažem da smo na dobrom putu i da se površine pod integralnom proizvodnjom povećaju. Otvoren je i dalje poziv svim proizvođačima koji imaju proizvod u svežem stanju, voće, povrće, po mogućnosti cele godine, da dođu sa svom potrebnom dokumentacijom u Poljoprivrednu stručnu službu. Znak se dobija tri meseca pred berbu, a sve informacije o tome na koji način se ulazi u proceduru praćenja, kontrolisanja i na kraju obeležavanja svog proizvoda, proizvođači svakodnevno mogu dobiti u rumske Poljoprivrednoj stručnoj službi, poručuje Sanda Klještanović, stručnjak za organsku poljoprivredu.

Iako mnogi poljoprivrednici smatraju da se u ovoj proizvodnji hemijska sredstva ne koriste, to nije tačno. U integralnoj proizvodnji veoma je značajna zaštita, odnosno korišćenje hemijskih preparata, ali je važno istaći da je njihova upotreba strogo kontrolisana, što doprinosi da se proizvodi po ekološkim i ekonomsko prihvatljivim principima.

M. Ninković

Džemovi

Једини у Срему, радио народне музике

PRIČA O MARTINCIMA U SREMU

Bogata prošlost samo za sećanje

Martinci su krajem 18. veka spadali u najveća naselja Srema sa 275 kuća i 2.512 žitelja. Ovaj broj se popeo na 2.645 popisom iz 1808. godine. Za vreme revolucije 1848. godine Martinčani su od vlasti zahtevali da dobiju u vlasništvo državno imanje Kurjakovac, što im je i ispunjeno 1850. godine, pa se tako umnožavale zadruge i nove kuće

Sa atarom od 6.668 hektara Martinci su naveće selo sa obradivim zemljištem području Grada Sremska Mitrovica. Popisom iz 2012. godine ovde je živelo je 3.100 duša u hiljadu kuća. Popisom 1931. godine u selu je živelo 4.518 duša u 913 kuća, a uoči Drugog svetskog rata bilo je više od pet hiljada meštana. Broj žitelja od 1961. godine kada ih je bilo 4.400 stalno opada.

Martinci se nalaze 12 kilometara od Sremske Mitrovice, idući ka zapadu. Šezdesetih godina 20. veka bili su opštinsko mesto, a zanimljivo je da je ovo područje bilo nastanjeno i u praistoriji. Na potesima *Međoš* i *Poloj* ostali su tragovi iz bronzanog doba, a tragovi rimskog doba su na potesima *Petrovci*, *Kamarište* i *Staro groblje*.

Po dokumentu iz 1334. godine Martinci su pripadali pod Vukovsku županiju i nadležnost kaločkog nadbiskupa. U 15. veku selo je bilo posed porodice Morović, a za turske vlasti zabeleženo je u krušedolskom pomeniku. Na karti Srema iz 1730. godine Martinci su ucrtani kao čisto

Naziv

Naziv sela Martinaca je najverovatnije potekao još u srednjem veku po patronu crkve svetog Martina. Međutim, u selu ima legenda koja kaže da je selo dobilo ime po nekakvoj babi Marti koja je sa doseljencima stigla u Martince sa velikom seobom Srba 1690. godine.

Vredne Martinčanke

srpsko selo. U ovo selo su se naselili ljudi iz Srbije, Makedonije, Bosne, Hercegovine, Like i drugih krajeva gde su živeli Srbi. Popisom iz 1734. godine selo je imalo 113 kuća. Dve godine kasnije upisano je 74 porodične starešine, 30 oženjenih i četiri neoženjena odrasla brata ili sina i dvanaest udovica sa posedom.

Martinci su ušli u sastav Vojne granice čim se formirao Petrovaradinski puk, kada je znatno povećan broj žitelja sela, jer je Vojna granica davala privilegije. Tako je u Martincima 1756. godine bilo 100 kuća, a deset godina kasnije 217, dok je 1774. godine selo imalo 270 domaća i više od dve i po hiljade ljudi. Zbog svoje brojnosti i na raskršću puteva bilo je u rangu poludivizionara.

Opisivač Franc Engel je ovako pisao: Martinci, u lepoj ravnici, imaju 266 pod konac građenih graničarskih kuća od čatme, koje su većinom pokrivene trskom i rogozinom. U selu ima tri oficirska kvartira, jedan za planera, nemačka narodna i jedna ilirska škola, jedan oficirski kvartir podignut je od dobre građe, dok su ostale zgrade od čatme. U selu postoji još ilirska crkva i strelšte od čatme.

U znamenitosti iz prošlosti sela može se ubrajati i visoki šanac na mestu gde se potok Vrtič uliva u Savu. Srpska crkva posvećena svetom Nikoli podignuta je početkom 18. veka, a bila je od pletare i pokrivena šindrom. Današnja crkva je sagrađena u drugoj polovini 18. veka.

Dom kulture Martinci

Martinci su krajem 18. veka spadali u najveća naselja Srema sa 275 kuća i 2.512 žitelja. Ovaj broj se popeo na 2.645 popisom iz 1808. godine. Za vreme revolucije 1848. godine Martinčani su od vlasti zahtevali da dobiju u vlasništvo državno imanje Kurjakovac, što im je i ispunjeno 1850. godine, pa se tako umnožavale zadruge i nove kuće.

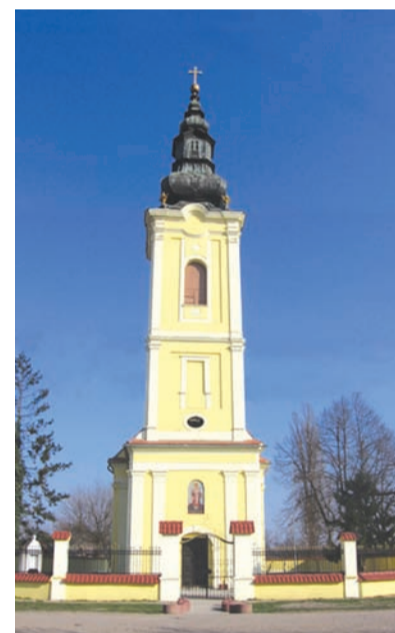
Martinci su 1907. godine imali predstavnika za razgovor sa carskom vladom po pitanju poboljšanja života seljaka u svom meštaniu Rajku Karoliću. U vreme balkanskih i Prvog svetskog rata Martinčani su bili dobrovoljci u srpskoj vojsci. Popisom iz 1931. godine selo je imalo 4.500 ljudi, a pred Drugi svetski rat više od pet hiljada. U tom ratu veliki broj Martinčana je stupio u Mačvanski partizanski odred, a u noći između 25. i 26. februara 1942. godine dogodila se Martinačka buna protiv fašističkih i ustaških okupatora. Za vreme tog rata selo je dalo više od 300 žrtava. U redovima partizana bilo je 750 boraca.

Posle Drugog svetskog rata podignut je zadrudni dom, u selu je bilo veliki broj zanatlija i trgovaca, vredni seljaci su na njivama proizvodili viškove hrane, stigla struja imali su poštu, saobraćajne veze i niz drugog.

Do šezdesetih godina kada se u Sremskoj Mitrovici počela graditi industrija, Martinci su imali rast stanovništva. Poslednjih godina svakodnevno se povećava broj praznih kuća. Meštani vele da ih je više od dve stotine, a onih gde živi jedno ili dvoje staraca je još toliko.

Martinčani su osamdesetih godina 20. veka bili najveći proizvođači tovljenih svinja, možda i u Srbiji, a danas je puno savremenih objekata prazno, dok Srbija uvozi meso. Lokalna samouprava grad Sremska Mitrovica poslednjih godina čini velike napore da se na komunalnom planu selo uzdigne i približi gradskoj sredini. Ostaje da se još nešto učini kako bi mlade privoleo da ostanu na svojim ognjištima, stvaraju porodice i od sopstvenog rada na plodnim njivama žive. Istina, za to uslove obezbeđuje država.

Selo ima osmogodišnju školu, koja postoji od 1730. godine, poštu, zdravstvenu ambulantu, zgradu doma kulture u kojoj je mesna zajednica i mesna kancelarija. Fudbalski klub Borac osnovan je 1925. godine. U selu je aktivno udruženje žena Martinčanke. Pored zgrade

Crkva posvećena Svetom Nikoli podignuta je početkom 18. veka

škole podignuta je i sportska balon sala. U Martincima servis automobila, mlin.....

Knjige hronike i priloge za hroniku o Martincima napisao je meštani profesor mr Buda Marin. Iz Martinaca su poreklom general Gojko Krstić Džoja, prof. dr Nikola Cvejić, prof. dr Ksenija Maricki Gađanski, dr Vasa Dražić, dr Katica Škrbić, mr Milenko Stojnić, prevodioci Gligorije Ernjaković, Mirjana Vukmirović. Slikar Nikodim Brkić, diplomata Žika Berisavljević, prof. bogoslovije Gligorije Mikić, narodni poslanik Cveja Krstić, geometar Dušan Puđa, zemljoradnici Nemanja Međedović, Branko Miladinović, Aleksand Jovanović, Gojko Selaković i drugi...

M. Filipović

Fudbalski klub Borac osnovan je 1925. godine

KAKO OSNOVATI ZADRUGU

Zakon o zadrugama - osnovni pojmovi

Zadrukar je fizičko lice koje je član zadruge i u celosti ili delimično posluje preko zadruge...

Zadruka se osniva i posluje na sledećim zadružnim vrednostima: samopomoć, samoodgovornost, demokratičnost, jednakost, pravičnost i solidarnost, koje se sprovode u skladu sa zadružnim principima...

Zadruka stiče svojstvo pravnog lica upisom u Registar Posluje pod registrovanim poslovnim imenom. Poslovno ime zadruge obavezno sadrži oznaku vrste zadruge, pravne forme, naziva zadruge i mesta sedišta.

Pretežna delatnost zadruge određuje vrstu zadruge. Pretežna delatnost je ona delatnost koja je kao takva određena osnivačkim aktom i upisana u Registar.

Vrste zadruge

Zadruge se mogu osnovati kao zemljoradničke ili poljoprivredne, stambene, potrošačke, zanatske, radničke, studentsko-omladinske, socijalne, zdravstvene, kao i druge vrste zadruge za obavljanje proizvodnje, prometa robe, vršenja usluga i drugih delatnosti u skladu sa ovim zakonom.

Zemljoradničke ili poljoprivredne zadruge mogu biti opšte i specijalizovane (ratarske, voćarske, povrtarske, vinogradarske, stočarske, pčelarske i dr.).

Posebna zaštita

Zadruka uživa posebnu zaštitu Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave koja se ogleda u podsticanju zadrugarstva merama ekonomske, agrarne i stambene politike, kao i drugih razvojnih politika, uključujući davanje odgovarajućih olakšica i pogodnosti, kao i mogućnosti osnivanja posebnih fondova (fondacija) za razvoj zadruge.

Osnivanje zadruge

Zadruka se osniva na osnivačkoj skupštini, zaključenjem ugovora o

osnivanju, usvajanjem zadružnih pravila i izborom organa.

Zadruku može osnovati najmanje pet poslovno sposobnih fizičkih lica.

Najmanji broj osnivača zadruge iz stava 1. ovog člana, ne mogu činiti lica koja žive u zajedničkom domaćinstvu sa osnivačem. Osnivačka skupština se može održati i punovažno odlučivati ako skupštini prisustvuje najmanje pet osnivača.

Sredstva za osnivanje i poslovanje zadruge

Zavisno od ciljeva osnivanja i potrebnih sredstava za osnivanje i poslovanje, zadruge se mogu osnivati ulozima ili članarinama, u skladu sa ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Osnivački akt

Osnivački akt zadruge je ugovor o osnivanju koji se zaključuje u pisanoj formi.

Potpisi osnivača na ugovoru o osnivanju overavaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa. Koji je sadržaj ugovora o osnivanju, pogledaj u članu 18. Zakona o zadrugama.

Zadružna pravila

Zadružna pravila su opšti akt zadruge kojim se uređuje upravljanje zadrugom, unutrašnja organizacija zadruge i druga pitanja u skladu sa ovim zakonom.

O sadržaju Zadružnih pravila konsultuj član 19. Zakona o zadrugama.

Osnovni kapital i ulozci zadrugara

Ukoliko zadrugari ulažu u zadruku uloge, oni mogu biti novčani i nenovčani. Nenovčanim ulogom smatraju se stvari i prava, izraženi u novčanoj protivvrednosti. Ulozi zadrugara čine osnovni kapital zadruge. Minimalni osnovni kapital zadruge iznosi 100 dinara.

Zadružnim pravilima određuje se minimalni pojedinačni ulog.

Ulog i deo uloga se ne mogu vraćati zadrugaru, zalagati niti biti predmet izvršenja ili obezbeđenja za obaveze zadrugara, za vreme trajanja statusa zadrugara. Zadrukar može imati samo jedan ulog u zadruzi.

Ulozi zadrugara ne moraju biti jednaki. Ulog zadrugara ne može se prenositi pravnim poslom.

Organi zadruge

Zadrugom upravljaju zadrugari. U upravljanju zadrugom, zadrugari imaju jednako pravo glasa po principu „jedan zadrukar – jedan glas“ u skupštini zadruge.

Organi zadruge su: skupština, upravni odbor, nadzorni odbor i direktor.

U zadruzi koja ima manje od 20 zadrugara, zadružnim pravilima može da se odredi da funkciju upravnog odbora i nadzornog odbora vrši skupština zadruge.

Ako zadruka ima više od 100 zadrugara, zadružnim pravilima može se odrediti način njihovog predstavljanja u skupštini.

Raspodela dobiti

Zadrukar učestvuje u raspodeli dobiti srazmerno veličini svog uloga u zadruzi i vrednosti izvršenog prometa preko zadruge, u skladu sa ustanovljenim principima raspodele dobiti uređenim zadružnim pravilima.

Složena zadruka

Složena zadruka je pravno lice koje predstavlja poseban oblik organizovanja zadruge. Složenu zadruku mogu osnovati najmanje dve zadruge.

Zadružni savez

Zadružni savez je pravno lice koje osnivaju zadruge ili drugi zadružni savezi. Zadružni savezi se osnivaju po vrstama zadruge, odnosno za određene

Klasifikacija zadruge

U zadružnoj istoriografiji prevladuje podela zadruge prema tri kriterijuma: delatnostima, ciljevima i načinu odgovornosti (prema prof. dr Videnu S. Ranđeloviću, Osnovi zadrugarstva i zemljoradničko zadrugarstvo, str. 21).

9.1. Prema delatnostima

9.1.1. Potrošačke i nabavno-prodajne – kada se osnivaju i ostvaruju svoju delatnost u oblasti prometa roba i usluga.

9.1.2. Štedno-kreditne – u oblasti novčanog i platnog prometa i

9.1.3. Proizvođačke zadruge – u zanatskoj privredi i poljoprivredi, uslužnim delatnostima društvenog standarda – stambene, zdravstvene, štamparsko-izdavačke, intelektualne itd.

9.2. Prema ciljevima

9.2.1. Profitne – osnivaju se u proizvodnim delatnostima radi sticanja profita.

9.2.2. Neprofitne – osnivaju se radi zadovoljavanja potreba zadrugara na principima uzajamnosti i solidarnosti, podmirujući troškove poslovanja.

Takve su: intelektualne, omladinske, đačke zadruge.

9.3. Prema načinu odgovornosti i stepenu snošenja rizika

9.3.1. Zadruge sa ograničenom odgovornošću – zadrugari za poslovanje zadruge garantuju delom svoje imovine, po pravilu jednostrukom vrednošću osnivačkog udela.

9.3.2. Zadruge sa neograničenom odgovornošću – zadrugari za poslovanje zadruge odgovaraju celokupnom svojom imovinom.

nu teritoriju. Za osnivanje novog zadružnog saveza potrebno je najmanje deset zadruge.

Početak rada zadruge

Zadruka odnosno zadružni savez može da otpočne sa obavljanjem delatnosti od momenta registracije u Registar. Koji se podaci upisuju u Registar? Pogledaj član 77. Zakona o zadrugama.

Kaznene odredbe

Kada osnujete zadruku, poštuju odredbe Zakona o zadrugama, jer su za privredni prestup (član 102) i prekršaje (član 103) predviđene kazne od 50.000 do 3.000.000 dinara.

Za nepoštovanje zakonskih odredbi, kazniče se Revizijski savez novčanom kaznom od 200.000 do 1.000.000 dinara (član 104), a zadružni revizor od 5.000 do 50.000 dinara (član 105).

Nastaviće se

(Preuzeto iz knjige „Vodič kroz zadrugarstvo Srbije“, autori Danilo Tomić, Branislav Gulan, Risto Kostov)

Zadružni principi

Prvi, izvorni, zadružni principi definisani su i usvojeni 1895. godine na Prvom osnivačkom kongresu Međunarodnog zadružnog saveza u Londonu, koji je kao nevladinu međunarodnu organizaciju osnovalo 207 predstavnika zadružnih organizacija (saveza) iz 11 zemalja sveta, među kojima je bila i Srbija.

Dve godine pre početka Drugog svetskog rata, na 15. kongresu Međunarodnog zadružnog saveza 1937. godine u Parizu, prihvaćeni su, kao opštevažeći, sledeći principi:

10.1. Samopomoći (zadrugari sami, članskim udelima, obezbeđuju sredstva za početak rada zadruge; sami određuju veličinu udela).

10.2. Dobrovoljnosti članstva, slobode ulaska i izlaska iz zadruge – princip otvorenih vrata (načelo slobode dobrovoljnog ulaska i izlaska iz zadruge, čime je izražen univerzalni karakter zadružnih organizacija; bez tog principa, zadruge bi postale zatvoreni krug interesenata i pretvorile bi se u preduzeća).

10.3. Demokratičnosti (podrazumeva demokratičnu upravu i ravnopravnost članova – zadru-

gara pri odlučivanju; sredstva i kapital zadruge potčinjeni su zadrugarima; princip je bio promovisan kao načelo jedan čovek – jedan glas pri odlučivanju u organima uprave zadruge, posebno skupštinama).

10.4. Ograničene kamate na udele, kapital (prihvaćen je 1937. godine, a ima za cilj da zadrugarima da karakter organizacije koja dohodak ostvaruje na bazi rada, a ne samo na bazi kapitala).

10.5. Plaćanje u gotovu (uveden je zbog prakse da su mnoge zadruge propadale, jer su davale robu na kredit; razvojem kreditnog sistema, kao i da bi se ostvarila konkurencija, prodaja za gotovo je postala zastarela, prevaziđena praksa).

10.6. Raspodela dobiti – viška prihoda nad rashodima, srazmerno obimu poslovanja preko zadruge; (primenjivan je u Ročdejlskoj potrošačkoj zadruzi, u kojoj se prihod, po odbitku svih troškova, delio među zadrugarima proporcionalno kupovini obavljenoj u zadruzi (ristorno). Razvojem kreditnih i proizvođačkih zadruge, višak prihoda nad rashodima delio se prema obimu

poslovanja zadrugara sa zadrugom, srazmerno kreditu koji su koristili, ili robi koju su unosili u zadruku).

10.7. Političke, nacionalne i verske i rasne neutralnosti (u zadruge mogu da se učlanjuju ljudi bez obzira na verska i politička ubeđenja i nacionalnu pripadnost – svi koji žele da rešavaju svoja socijalna i ekonomska pitanja).

Ovaj princip generalno poštuje većina zemalja, iako je bilo primera njegovog kršenja).

10.8. Zadružnog vaspitanja i obrazovanja (na početku pojava zadruge ovaj princip je, zbog nedostatka obrazovanja, imao za cilj da pomogne zadrugarima u opštem vaspitanju – u zadružnom duhu; kasnije je dobio novi smisao: širenje zadružnih ideja, stručno obrazovanje zadrugara u zadružnim školama, na fakultetima se uvodi predmet o zadrugarstvu, osnivaju se instituti i razvijaju zadružna publicistika).

Zadružni principi iz 1937. godine zadržani su do 1966. godine, kada su na 23. kongresu Međunarodnog zadružnog saveza u Beču modifikovani, ali ne i bitno izmenjeni.

Prenaseljenost gradova i ljudi bez posla

Država bi trebala da podrži novi razvojni koncept, u početku da bude i finansijer, tako što bi osigurala neophodna inicijalna sredstva, ali i „dirigent“ koji bi vodio računa o uravnoteženom i skladnom razvoju zemlje u celini kao i uspostavljanju jednakih uslova privređivanja za sve učesnike u tržišnoj utakmici

Piše: **Branislav Gulan**

Prenaseljenost gradova sa ljudima bez posla naročito se pokazala lošom u vreme tranzicije. Mnoge fabrike su zatvorene, radnici su ostali i na ulici. Od deset radnika koji su ostali bez posla, više od polovine moglo bi da se zaposli u ruralnim područjima zemlje. To se ne odnosi samo na radnike koji su ostali bez posla zbog strukturne neprilagođenosti proizvodnje, višegodišnjih sankcija i tranzicione krize, već i na one koji su ostali bez firmi u kojima su radili, pre NATO bombardovanja 1999. godine. Povratak u ruralna područja zemlje ne znači, međutim, poseljačenje radnika i puko vraćanje motici i traktor, već njihovo zapošljavanje u oblasti poljoprivrede, u šumarstvu, vodarstvu, raznim uslužnim delatnostima, zanatstvu, domaćoj radinosti, infrastrukturi, malim i srednjim industrijskim pogonima, čija proizvodnja neugrožava ekološku ravnotežu. Danas, naime u Srbiji ima oko 220.000 malih i srednjih preduzeća. Svaka vlast u predizbornoj kampanji ističe da će se taj broj povećati na 400.000 i da će se otvoriti milion novih radnih mesta. Tako obećanja dali su i ministri za privrdu poslednje Vlade, koju vodi SNS. Ali, za sada su to samo obećanja. Kod naroda su ostala očekivanja.

Integralni ruralni razvoj

Koncept integralnog ruralnog razvoja, kao deo regionalne razvojne politike, predstavlja antipod klasičnoj industrijalizaciji i zasniva se na sveobuhvatnom razvoju seoskih mešovitih područja u kojima živi gotovo polovina stanovnika Srbije. Politika oslanjanja na agrar i ruralnu ekonomiju u celini trebalo bi da bude, ne samo u funkciji preživljavanja u sadašnjim vremenima, već i za trajno opredeljenje Srbije i njene ekonomske razvojne politike zasnovane na decentralizaciji i skladnom

Tužni trendovi na srpskom selu

ekonomskom razvoju. To je posebno značajno danas u vreme u vreme restrukturiranja velikih kompleksa kada radnici i dalje ostaju bez posla, ali dobijaju otpremnine koje se kreću od 5.000 do 10.000 evra. Kada se preživljava sa platom od 395 evra u proseku. Međutim, najmanji broj radnika, srednje klase ima takvu platu. Oni obično imaju onu koja se kreće do 25.000 dinara, što je manje od 200 evra! Oni koji imaju prosek koji zvaničnici navode i prijavljeni su zvanično da rade, imaju penziono osiguranje, su malobrojni srećnici zemlje Srbije. Većina njih potiče sa sela, a samo neki se vraćaju na selo i započinju novi život, novi biznis sa tim novcem. Tako su oni sa jednom nogom u cipeli (u gradu), a sa drugom u opanku (na selu). Da je ova pojava podržana rešila bi se dva problema: oživelo bi se srpsko selo, a ljudi koji su ostali bez posla obezbedili bi sebi i porodiци novu egzistenciju. Takvom politikom bi se vratio i život u srpsko selo. Država bi trebala da podrži taj novi razvojni koncept, u početku da bude i finansijer, tako što bi osigurala

neophodna inicijalna sredstva, ali i „dirigent“ koji bi vodio računa o uravnoteženom i skladnom razvoju zemlje u celini kao i uspostavljanju jednakih uslova privređivanja za sve učesnike u tržišnoj utakmici. To je i put da se smanji „jaz“ između razvijenog severa i nerazvijenog juga Srbije. U ostvarivanju koncepta ruralne ekonomije kao dela regionalne razvojne politike, treba da budu najdirektnije uključena, takozvana, mešovita i nepoljoprivredna gazdinstva koja poseduju obradivo zemljište, ali ga u skladu sa uverenjem - Srbije, da je greh prodati i očevinu, ali ne i držati u parlogu, ne obrađuju, mada su vlasnici 28 odsto njiva. Po svemu što se danas dešava u gadovima, možda nas ubuduće očekuje i urbani egzodus prema ruralnim područjima? Jer, sela karakterišu organizovanja raznovrsne proizvodnje, permanentnog boravka i stanovanja, povremenog uživanja u prirodnom lepotama i pejzažima. Da bi se to ostvarilo potrebno je sitna gazdinstva organizovati u zemljoradnike zadruge. Komercijalne farme i zadruge (treba da ih bude oko 350.000 sa prosečnim posedom od 15 hektara) moraju imati jedinstven, integrisan, modernizovan i sofisticiran sistem nabavke i prodaje proizvoda. Treba znati da proizvodnja u današnjem seljačkom gazdinstvu, posebno u ruralnim područjima, nije namenjena tržištu. Možda se kod nekog javljaju tržišni viškovi, a to je još uvek - slučajnost. To bi bilas šansa i za zapljavane mladih. Jer, oko 150.000 mladih u Srbiji koji bi mogli da stvaraju novu vrednost i nacionalni dohodak, niti rade niti se školuju!

Srbija, među deset najstarijih država

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Srbije, ona se nalazi među 10 država sveta sa

Rivica, sve manje dece

najstarijim stanovništvom. Doduše u Vojvodini je bilo pokušaja da se preko opštinskih vlasti reši problem napuštenih domaćinstava. Opštinama je, naime, predloženo da otkupi napuštene kuće, a zatim da ih prodaju o povoljnim cenama ljudima koji bi se skućili i možda započeli privatni biznis. Da bi svaka zemlja ili region povećali nacionalni dohodak i društveni proizvod poljoprivrede potrebni su im makroekonomska i politička stabilnost, povećanje produktivnosti primenom novih tehnologija, rast realnog dohotka u vanpoljoprivrednom sektoru, veći podsticaji u proizvodnji... S tim u vezi postavljaju se i sledeća pitanja: može li poljoprivreda biti motor ruralnog razvoja, mogu li manje farme opstati i može li ruralna nepoljoprivredna ekonomija znatno doprineti razvoju sela? Da bi sprečili pojavu tužnih trendova na srpskom selu trebalo bi u narednom periodu: ujednačiti stope rađanja i umiranja, odnosno stabilizovati broj ruralnih stanovnika, poboljšati saobraćajnu i telekomunikacionu infrastrukturu na selu, podići zdravstveni, kulturni, obrazovni nivo seoskog stanovništva, smanjiti zavisnost od vlasništva nad zemljom i omogućiti zapošljavanje u drugim sektorima, povećati izvore dohotka iz nepoljoprivrednih aktivnosti, sitna gazdinstva obavezno organizovati u zemljoradničke zadruge. Jer, ukoliko se ne udruže, seljaci u Srbiji, posebno oni sitni kojih je i najviše, ne da će propasti, nego će nestati! Na osnovu svega ovog određeno je i pet principa ruralnog razvoja. Tako će se doći do bolje valorizacije ruralnih resursa, njihovom doprinosu povećanja bogatstva i blagostanja, posebno ruralnih stanovnika i društva u celini.

Nastava samo za jednog đaka prvaka

Sedmogodišnji **Dušan Prodanović** iz Rivice (Vojvodina) u svom razredu je, najbrži, najbolji, najviši i najniži učenik, a klupu često deli sa učiteljicom **Gordanom Fodog**, jer je jedini prvak u isturenom odeljenju Osnovne škole "Dositej Obradović" u Rivici. Kako kaže, voli da ide u školu, a školski odmor provodi sa drugarima iz drugih odeljenja, kojih u ostala tri razreda ima ukupno 13 đaka. U ovom malom sremskom selu, kod Iriga, sa oko 600 stanovnika, već od sledeće školske godine u klupe će sedeti šest prvaka, što meštanima uliva nadu da selo ipak neće nestati. Seoskoj rivičkoj školi, koja je namenjena učenicima uzrasta od prvog do četvrtog razreda, ne može da se nađe mana, ima sve što je potrebno za kvalitetno obrazovanje, osim dece. "Kada sam pre 17 godina došla da radim u ovu školu, bilo je ukupno 40 dece, zajedno sa

predškolicima. A moje prvo kombinovano odeljenje imalo je 15 učenika. Od tada do danas, sve ih je manje. Ovo je prvi put, otkako radim, a u ovom sam poslu 22 godine, da imam samo jednog učenika u razredu", priseća se učiteljica Gordana, koja pored Dušana, u učionici ima još i četiri devojčice, učenice trećeg razreda. Kaže, nije joj naporno da radi u kombinovanom odeljenju, **ali sa jednim učenikom da iskoristi čas od 45 minuta**, veoma je teško i treba joj vremena da ga dobro pripremi. "On je dobar dečko, i poslušna. Neki put u toku njegovog časa obradim više lekcija, jer mi to vreme dozvoljava. **Kad mu zadam zadatak, čuti i radi, a ja za to vreme predajem čas trećem razredu.** Čim je završio zadatak temu, pažljivo sluša, šta njegove drugarice uče. Možda je to dobro, pa će lakše savladati gradivo za sledeće razrede", očekuje učiteljica, koja je jedina Dušanova pomoć kada

Principi ruralnog razvoja

- prepoznati mogućnosti (potencijale) diverzifikovanog ruralnog razvoja svake sredine;
- utvrditi odgovornost za promene u prošlosti i budućnosti u ruralnim područjima;
- voditi konzistentnu politiku redukcije siromaštva u ruralnim područjima;
- ubrzati proces decentralizacije vlasti i jačati ulogu i odgovornosti lokalne samouprave;
- izgraditi produktivan sektor u ruralnom razvoju koji će doprinosti maksimizaciji rasta i redukciji siromaštva (Maxwell, 2003)

zaškripi na kontrolnom i pismenom zadatku. **Anja Antonijević, Bojana Krstić, Ljubica Jovičić i Milica Balinović**, učenice III 1, kažu da se dobro slažu sa Dušanom, koji im je jedini drugar, i ne kriju pred učiteljicom da mu šapnu ponekad, kad zapne pri odgovaranju. "Danas sam savladao kukice iz srpskog jezika, nije bilo teško", pohvalio se Dušan, kojeg tek od petog razreda očekuju u odeljenju više njegovih vršnjaka. Iako školu pohađa malo đaka, učiteljica Gordana vodi i dve sekcije - lutkarsku i ritmičku, gde su osvojili po nekoliko nagrada. "To što radim u selu, ne znači da je moj posao samo u školi. Vodim ih na izlete, obilazimo kulturne institucije, i u tome nas podržavaju roditelji", ponosno je pričala ova učiteljica za **Novosti**, krajem 2016. godine.

(Nastaviće se)

Kako obnoviti napuštena domaćinstva

Regionalno savetovanje i edukacija

Savetnik ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Radivoj Nadlački govorio je o merama podrške i podsticajima za razvoj pčelarstva u narednom periodu, sa osvrtom na ono što je urađeno tokom ove i prethodne godine. On je prisutne upoznao sa dinamikom isplate subvencija u pčelarstvu, a takođe je govorio i o povećanjima intenziteta povrata i novinama u okviru mera podrške ruralnom razvoju, a koje se tiču unapređenja pčelarstva

Predavači na savetovanju

Mitrovačko Društvo pčelara "Jovan Živanović" uz podršku Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica organizovalo je 19. novembra regionalno savetovanje Asocijacije pčelarskih organizacija Mačvanskog, Kolubarskog i Sremskog okruga. Na ovom skupu koji je održan u Gradskoj kući, bilo je prisutno oko stotinu pčelara, a svima koji su pomogli da se ova ideja o edukaciji realizuje u praksi zahvalnice je uručio predsednik Asocijacije, **Rajko Pejanović**. Nakon toga, on je izvestio prisutne o realizovanim aktivnostima u toku

2017. godine i govorio o planovima za narednu godinu.

Prema rečima **Petra Samardžića**, direktora Agencije za ruralni razvoj, ovakve tribine uključuju brojne teme iz oblasti pčelarstva, a organizuju se tokom godine po regionima u kojima deluju asocijacije pčelara.

Ova tema je dosta specifična i kompleksna, a s obzirom da je jedan od današnjih panelista bio **Radivoj Nadlački**, savetnik ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, govorilo se o merama podrške i podsticajima za razvoj pčelarstva u narednom periodu, sa osvrtom na ono što je urađeno tokom ove i prethodne godine. Savetnik ministra je prisutne upoznao sa dinamikom isplate subvencija u pčelarstvu, a takođe je govorio i o povećanjima intenziteta povrata i novinama u okviru mera podrške ruralnom razvoju, a koje se tiču unapređenja pčelarstva. Među predavačima su takođe bili i profesionalni pčelari **Dragorad Kovačević** iz Crne Bare i **Saša Jakšić** iz Novog Sada. Oni su u fokus stavili dobru pčelarsku praksu i govorili su o načinima za povećanje prinosa meda, odnosno povećanju produktivnosti pčela, kao i o uzgoju selekcionisanih matice – rekao je Petar Samardžić, direktor Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica.

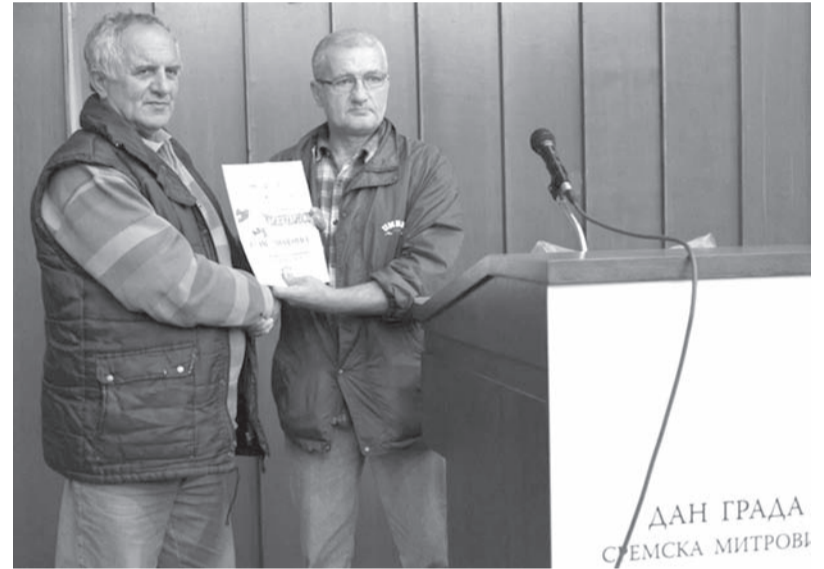
U ime domaćina, Društva pčelara "Jovan Živanović" Sremska Mitrovica, predsednik **Tomislav Kostić**

Tomislav Kostić, predsednik Društva pčelara iz Sremske Mitrovice

rekao je da se ovakva predavanja organizuju dva do tri puta godišnje.

Ovo predavanje ima edukativni karakter i namenjena je članovima asocijacije iz tri okruga, tako da danas u gostima imamo pčelare i iz Loznice, Šapca, Lučana, Valjeva i drugih mesta. Za nas koji se bavimo ovim poslom, veoma je značajna činjenica da smo pre tri godine ušli u sistem Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije i da se sada vodimo kao pčelari. Zahvaljujući toj promeni sada imamo pravo i na određene subven-

Uručivanje zahvalnica (foto Sl.N.)

cije i nadamo se da će se one u narednom periodu povećavati. Grad Sremska Mitrovica ima oko 70 registrovanih pčelara, a svi zajedno imamo oko 3.000 pčelinjih zajednica i - što je veoma bitno, ima dosta mladih pčelara. Najveći problem sa kojim se trenutno suočavamo jeste to što na tržištu postoji dosta falsifikata meda koji nam predstavljaju neloyalnu konkurenciju – rekao je Tomislav Kostić, predsednik Društva pčelara "Jovan Živanović" Sremska Mitrovica.

Jedan od učesnika ovog skupa, član mitrovačkog Društva, bio je i pčelar iz Sremske Mitrovice **Bore Berendika**, rekao je da pčelari još od 1981. godine, a poslednjih deset godina, od kada je u peniziji, time se bavi profesionalno i dodao:

Trenutno imam 152 košnice. Selim pčele od Cera do rumunske granice, Banata, Bačke, Fruške gore... Godišnje proizvedem od dve do pet tona meda, u zavisnosti od toga kakva je godina. Na edukacije kao što je ova današnja redovno idem, jer je to prilika da se mi pčelari sretnemo i razmenimo iskustva, čujemo nova dostignuća u nauci, porizvodnji lekova, borbi protiv bolesti...

Bore Berendika, pčelar iz Sremske Mitrovice

Petar Samardžić, direktor Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica

Veliki broj pčelara u Gradskoj kući

S. Mihajlović
foto: M. Mileusnić

Ilustracija: internet

BILJEM PROTIV KARCINOMA

Magneti love ćelije raka

Antitela, komadići gvožđa i magneti su najvažniji elementi jednog testa, kojim američki istraživači pokušavaju da otkriju rak dojke mnogo ranije nego što je do sada bio slučaj.

– Naš test je tako precizan da u analizama krvi možemo da nađemo jednu deformisanu ćeliju raka među deset miliona zdravih, kaže Džonatan Jur sa Medicinskog centra tekasačkog univerziteta u Dalasu.

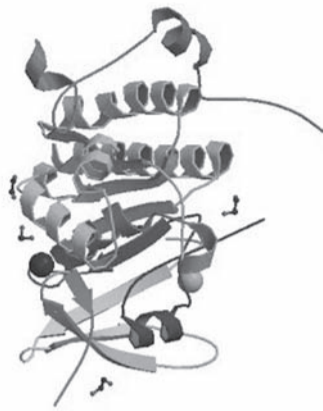
U jednom objavljenom istraživanju kojim je bilo obuhvaćeno osam žena sa rakom dojke, utvrđeno je da sa odmicanjem bolesti raste broj ovih epitelnih ćelija. Zbog toga će ubuduće uspeti i promašaji u lečenju moći da se mere bez uzimanja uzorka tkiva.

Naučnici su otkrili izdajničke ćelije zahvaljujući antitelima, koja su vezana za minijaturne komadiće gvožđa. Ekipe lekara je zatim magnetima pecala ove komadiće iz mora krvnih ćelija. Ali, biće potrebne mnoge godine dok se bude sigurno znalo da li ovaj metod može da zameni preventivne preglede kao što je mamografija.

Gen koji utiče na pojavu raka dojke

Američki istraživači su indentifikovali novi gen koji može uticati na razvoj naslednih formi raka dojke i jajnika. Naučnici Instituta „Vistar“ i centar za rak „Foks Čejls“ u Filadelfiji, ističu da novi genski materijal, nazvan „BRA F35“ najverovatnije reaguje sa „BRCA 2“, genom koji obnavlja oštećenu ćeliju i može da utiče na pojavu raka dojke. Kada je bilo koji je od ta dva gena neaktivan, ćelija gubi mogućnost da se normalno deli.

Naučnicima je već decenijama poznata činjenica da ukoliko dođe do nekontrolisanog rasta ćelija nastaje tumor. Oni naglašavaju da otkriće novog gena otvara put za razumevanja načina na koji gen „BRCA 2“, ukoliko dođe do njegove mutacije, izaziva rak. Ono obezbeđuje naučnicima veliki broj mogućnosti za traženje odgovora na

Genom „BRCA 2“ koji obnavlja oštećenu ćeliju i može da utiče na pojavu raka dojke

pitavanja vezana za nastanak raka dojke, naglasio je Ramni Šrikatar, autor studije iz Instituta „Vistar“.

Lečenje genetskih korena raka

Severnoamerički naučnici su krajem dve hiljadite godine najavili nov način lečenja genetskih korena raka. Eksperimentalno lečenje, koje odstranjuje destruktivne gene, uzročnike bolesti, zasnovano je na korišćenju leka „herpentin“, koji proizvodi američka firma „Genetech Inc“. Ovaj lek bi, prema tvrđenju specijalista, mogao da pomogne u lečenju raka dojke izazvanog tumorima dojke na čiju pojavu utiče gen pod nazivom „HER“.

Takođe, prema tvrđenju proizvođača, „herpentin“ ne izaziva sekundarne efekte, koje inače izazivaju antikancerogeni, kao što je gubitak kose i mučnina, tako da nisu potrebne ostale klasične metode kao što je hemoterapija.

Hormoni i rak dojke

Žene, koje u periodu posle menopauze imaju visok nivo estrogena

u krvi, imaju veće izgleda da obole od raka dojke, tvrde britanski istraživači iz Imperijalnog fonda za izučavanje raka (ICRF).

Oni su između 1977 i 1990 godine merili nivo estradiola, prirodnog oblika estrogena, u krvi 2.500 žena u posmenopauzi. U proseku osam godina kasnije, kod 61 ispitanice je postavljena dijagnoza raka dojke. Istraživači su onda ponovo uzeli uzorke krvi žena koje su obobile od raka i uporedili ih sa uzorcima ispitanica koje nisu obobile.

– Ustanovljeno je da žene sa povišenim nivoom estradiola imaju do pet puta veće izgleda da obole od raka dojke, nego žene koje imaju nizak nivo te supstance, izjavila je Holi Tomas iz „ICRF“.

Ona ističe da je povišeni nivo estradiola kod obolelih ispitanica izmeren pre nego što se razvio rak, što znači da nije posledica same bolesti.

Britanski istraživači sada nastoje da ustanove koji faktori utiču na nivo estradiola. Za sada se pouzdano zna samo da je gojaznost jedan od faktora koji utiče na povišen nivo te supstance.

Predviđanje raka dojke

Razni načini na koje se estrogen proizvodi u tkivu dojke će možda pomoći doktorima da identifikuju žene kod kojih postoji rizik od raka dojke. Istraživači su otkrili da se modifikovani estrogen, merabolit, u većoj količini nalazi u tkivu dojke žene obobile od raka nego u tkivu zdrave žene.

Naučnici se nadaju da će, budući da znaju da metabolit izaziva abnormalan rast ćelija, uspeti da naprave test kojim bi se otkrivao ovaj biomarker kod žena kod kojih ne postoji nijedan drugi poznati simptom raka dojke.

Vitamin „D“ i rak dojke

Pojava nepravilne funkcije gena na kome se nalaze receptori vitamuna „D“ dva puta je veća kod žena obolelih od raka dojke, ističu britanski istraživači. Naučnici smatraju da vitamun „D“, koji pomaže organizmu u stvaranju jakih kostiju, može takođe da štiti od pojave raka dojke, a u nekim slučajevima da utiče i na smanjenje tumora. Lekare sa londonskog Medicinskog fakulteta pri bolnici „Sent Džordž“ ističu da vitamin „D“ nema zaštitni efekat kod

žena sa odedenom verzijom receptora za taj vitamin.

Receptori vitamuna „D“ se nazivaju VDR. Vitamin „D“ se normalno vezuju za VDR savršenim uklapanjem, kao „ključ u bravu“. Mada postoje dokazi da vitamun „D“ može da štiti od nekih vrsta raka, to je jedino moguće u slučaju kada se on potpuno uklapa u VDR, ukazuju istraživači. Lekari su ispitivali različite varijante gena VDR na grupi od 241 zdrave žene od 50 do 81 godine starosti i na 181 ženi sa rakom dojke koje su imale između 29 i 91 godine. Pri tome je ustanovljeno da žene sa određenom verzijom VDR imaju 2 – 3 puta veću verovatnoću pojave raka dojke i to opasnijih oblika te bolesti. Tim istraživača namerava da proširi istraživanja na 800 žena sa rakom dojke i ukoliko budu potvrđena prethodna otkrića, „VDR“ će moći da se svrsta u jedan od „markera“ raka dojke. Potom će se nastaviti istraživanja kako bi se utvrdilo da li je moguće smanjenje rizika primenom odgovarajućeg režima ishrane ili načina života.

(Nastaviće se)

(Izvodi iz knjige „Lekovitim biljem protiv karcinoma“, autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir, 2015.)

Stari recepti Kolač sa bundevom

Potrebno je: 5 komada jaja, 1 šolja šećera, 1+1 kesica vanilin šećera, pola šolje ulja, 1 šolja mleka, 1 kašika limunovog soka, 1 šolja brašna, 1 šolja mlevenih oraha, 1 kesica praška za pecivo, 300 g bundeve krupno rendane, 2 kašike kukuruznog griza 2 kašičice cimeta, šećer u prahu za posipanje

Priprema: U dubljoj posudi izlomiti jaja i dodati šećer i vanilin šećer. Mutiti mikserom dok jaja ne budu penasta. Dodati ulje i mutiti i dalje. Zatim dodati mleko u koje ste sipali limunov sok i lagano promešajte. U ovu smesu dodati brašno, orahe i prašak za pecivo i lagano promešati da se dobije glatka masa bez grudvica. U odgovarajuću tepšiju srednje veličine staviti papir za pečenje i rasporediti po dnu rendanu bundevu. Pospite je sa 2 kašike šećera, 1 kesicom vanilin šećera i cimetom. Preko bundeve sipati smesu za koru. Staviti u zagrejanu rernu na 200°C da se peče. Kada

kolač porumeni i bude pečen izvadite ga iz rerne. Pokrijte i ostavite da se ohladi. Kada se kolač ohladi izvadite ga zajedno sa papirom i

prevrnite na tacnu tako da bundeva dodje odozgo. Pažljivo skinite papir. Kolač seći na kocke, posuti šećerom u prahu i poslužiti.

VREMENSKA PROGNOZA ZA DECEMBAR

Topliji i prosečno vlažan mesec

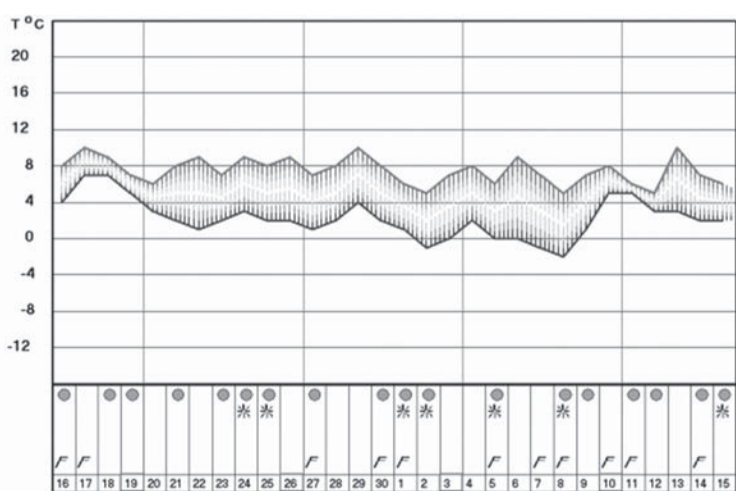
Prema prognozi RHMZ, Srednja minimalna temperatura vazduha u decembru imaće vrednosti iznad višegodišnjeg proseka, pri čemu će njena vrednost u proseku biti viša za oko 0.99S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini predviđa se vrednost decembarske srednje minimalne temperature vazduha oko 1.19S.

Srednja maksimalna temperatura vazduha u decembru biće iznad višegodišnjeg proseka, sa vredno-

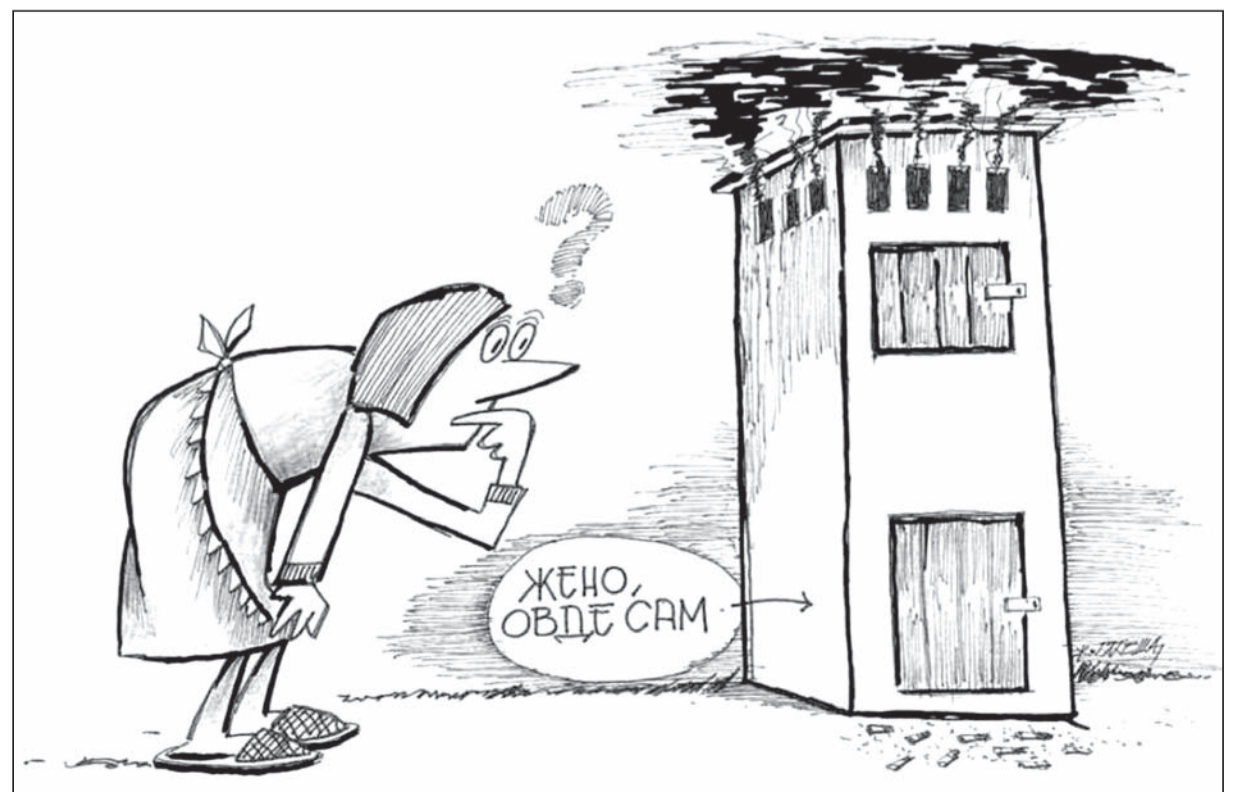
stima u proseku višim za oko 0.89S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja maksimalna temperatura vazduha tokom decembra biće oko 6.49S.

Mesečna suma padavina tokom decembra biće u granicama višegodišnjeg proseka sa vrednostima u proseku višim za oko 1 mm u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini decembarska suma padavina iznosiće oko 52 mm.

Prognoza vremena do 15. decembra

G – GRMLJAVINA K – KIŠA M – MAGLA S – SNEG V – VETAR T – TAKSIJA

Promet roba na Produktnoj berzi

od 13.11. do 17.11.2017.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cene kukuruza
- Dešavanja na svetskim berzama

Na novosadskoj Produktnoj berzi nastavljaju se negativni cenovni trendovi. Cena domaćih roba i dalje su nekonkurentne da bi se aktivnije krenulo sa izvozom. Pored cena veliki problem predstavljaju i devizni kursevi koji zadaju dodatne probleme izvoznici. Ukupan promet za ovu nedelju je iznosio 1.950 tona robe, čija je finansijska vrednost iznosila 38.203.250,00 dinara. U odnosu na prethodnu sedmicu količinski obim prometa je veći za 254,55%, dok je finansijska vrednost prometovane robe viša za 266,93%.

Ove nedelje na organizovanom tržištu se trgovalo kukuruzom SRPS kvaliteta po ceni od 17,00 dinara po kilogramu bez PDV-a. Kukuruzom sa povišenom vlagom do 16% se trgovalo po cenama od 16,40 do 16,50 dinara po kilogramu bez PDV-a, i sa klauzulom „fco-kupac“ po cenama od 17,80 dinara po kilogramu bez

PDV-a. Ponderisana cena je iznosila 17,00 dinara po kilogramu bez PDV-a (18,70 din/kg sa PDV-om), što predstavlja cenovni pad od 2,11% u odnosu na cenu iz prethodne nedelje.

Pšenica pod pritiskom stranih tržišta beleži negativni cenovni trend ove sedmice. Hlebno zrno se kretalo u cenovnom opsegu od 18,30 do 18,65 dinara po kilogramu bez PDV-a. Ponderisana cena pšenice je iznosila 18,46 dinara po kilogramu bez PDV-a (20,30 din/kg sa PDV-om), što predstavlja cenovni pad od 1,26% u odnosu na poslednju registrovanu cenu.

Veće količine ponude soje zrna na organizovanom robno berzanskom tržištu po cenama od 49,50 do 50,00 dinara po kilogramu bez PDV-a, ni ove nedelje nisu pronalazile svoje kupce.

direktor poslovnih operacija
Radoslav Pilja

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz veštački sušen, rod 2017.	100	18,70	100	18,70	-2,11%
Kukuruz, rod 2017. vlaga do 16%	275	18,04-18,15	275	18,04-18,15	-
Kukuruz, rod 2017. vlaga do 14,5% fco-kupac	500	19,58	500	19,58	-
Kukuruz veštački sušen, rod 2017. fco-kupac	500	19,58	500	19,58	-
Kukuruz veštački sušen, rod 2017. gratis lager do 20.12.	100	18,70	-	-	-
Pšenica, rod 2017.	50	20,52	50	20,52	-1,26%
Pšenica, rod 2017. proteini minimum 12%	575	20,13-20,46	575	20,13-20,46	-
Pšenica, rod 2017. proteini minimum 12% gratis lager do 31.12.	500	20,68	-	-	-
Soja, rod 2017.	600	54,45-55,00	-	-	-

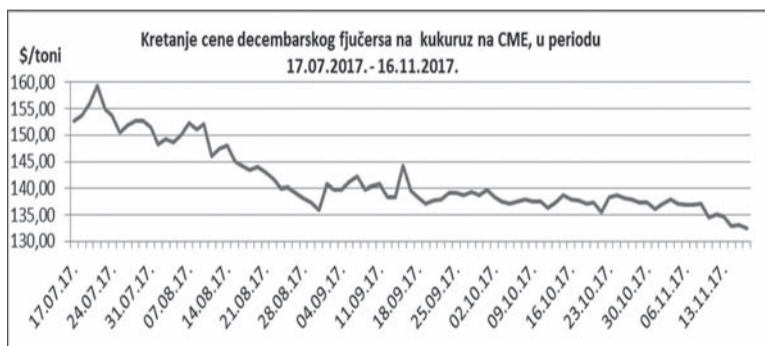
PRODEX

Berzanski index PRODEX je na dan 16.11.2017. godine bio na nivou od 213,03 poena, što je za 0,35 indeksnih poena manje u odnosu na vrednost iz prethodne nedelje.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, DECEMBARSKI FJUČERS 2017.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	158,52 \$/t	155,87 \$/t	157,27 \$/t	154,33 \$/t	154,84 \$/t
Kukuruz	135,19 \$/t	134,72 \$/t	132,83 \$/t	133,14 \$/t	132,44 \$/t

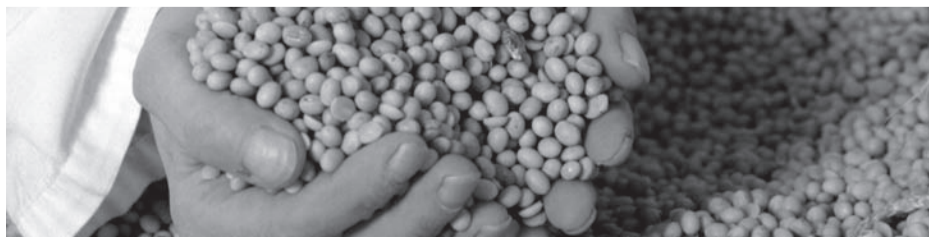

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je pojeftinila 1,77%, a kukuruz je pojeftinio 1,46%. Pad cene kukuruza u Čikagu zbog povećane konkurencije na međunarodnom tržištu sa brazilskim kukuruzom.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, jan 17.	362,67 \$/t	357,96 \$/t	359,58 \$/t	358,70 \$/t	357,16 \$/t
Sojina sačma, dec 17.	314,50 \$/t	311,30 \$/t	310,30 \$/t	311,30 \$/t	310,50 \$/t

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, soja (januarski fjučers) je pojeftinila 1,32%, a sojina sačma je pojeftinila 0,42%.

Poboljšanje vremenskih prilika u Južnoj Americi izvršilo je pritisak na cenu soje.

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
-	-

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
158,75 €t (fjučers dec 17)	156,00 €t (fjučers jan 17)

U Parizu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je pojeftinila 0,94%, a kukuruz je pojeftinio 1,27%.

Oštra konkurencija na međunarodnom tržištu sa ruskom pšenicom dovela je do pada cene pšenice u Parizu.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivovodic@limagrain.com
www.limagrain.rs

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

VOĆE 13.11.2017. - 20.11.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	110.00	130.00	130.00	pad	slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	105.00	110.00	110.00	rast	dobra
3	Dunja (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	90.00	80.00	bez promene	vrlo slaba
4	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	110.00	110.00	bez promene	prosečna
5	Grožđe (belo Afuz Ali)	Uvoz(uvoz)	kg	105.00	110.00	110.00	bez promene	slaba
6	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	110.00	110.00	bez promene	prosečna
7	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	105.00	110.00	110.00	bez promene	prosečna
8	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	45.00	55.00	50.00	rast	dobra
9	Jabuka (Ajdared)	Uvoz(uvoz)	kg	60.00	65.00	65.00	rast	slaba
10	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	55.00	60.00	60.00	bez promene	slaba
11	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz(uvoz)	kg	70.00	75.00	75.00	bez promene	slaba
12	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	50.00	55.00	55.00	bez promene	prosečna
13	Jabuka (Delišes zlatni)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	85.00	75.00	bez promene	slaba
14	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	bez promene	dobra
15	Jabuka (Greni Smit)	Uvoz(uvoz)	kg	65.00	65.00	65.00	bez promene	slaba
16	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	50.00	55.00	55.00	-	dobra
17	Jabuka (Jonagold)	Uvoz(uvoz)	kg	65.00	65.00	65.00	rast	slaba
18	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	50.00	55.00	55.00	-	slaba
19	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	55.00	65.00	65.00	rast	slaba
20	Jabuka (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	100.00	90.00	pad	vrlo slaba
21	Jagoda (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	1000.00	1000.00	1000.00	-	vrlo slaba
22	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	90.00	90.00	-	slaba
23	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	160.00	150.00	rast	prosečna

POVRĆE 13.11.2017. - 20.11.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	13.00	15.00	13.00	bez promene	dobra
2	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	60.00	80.00	70.00	bez promene	slaba
3	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	70.00	80.00	80.00	bez promene	prosečna
4	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
5	Dinja (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	190.00	200.00	190.00	-	vrlo slaba
6	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	30.00	35.00	30.00	pad	dobra
7	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	pad	vrlo slaba
8	Kelj pupčar (sve sorte)	Domaće	kg	120.00	130.00	120.00	pad	slaba
9	Krastavac (Kornišon)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	90.00	90.00	rast	vrlo slaba
10	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	60.00	80.00	70.00	rast	prosečna
11	Krompir (bell)	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	bez promene	dobra
12	Krompir (crveni)	Domaće	kg	25.00	40.00	35.00	bez promene	dobra
13	Krompir (mladi)	Uvoz(Francuska)	kg	155.00	155.00	155.00	-	vrlo slaba
14	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	20.00	35.00	23.00	pad	dobra
15	Lubenica (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	175.00	175.00	175.00	-	vrlo slaba
16	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	350.00	450.00	400.00	bez promene	dobra
17	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	15.00	20.00	17.00	rast	slaba
18	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	40.00	25.00	bez promene	dobra
19	Paprika (Babura)	Domaće	kg	60.00	90.00	80.00	rast	prosečna
20	Paprika (ljuta)	Domaće	kg	170.00	200.00	170.00	bez promene	slaba
21	Paprika (ostala)	Domaće	kg	60.00	100.00	90.00	rast	prosečna
22	Paprika (šilja)	Domaće	kg	60.00	100.00	90.00	rast	slaba
23	Paradajz (chery)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	350.00	350.00	rast	vrlo slaba
24	Paradajz (chery)	Domaće	kg	200.00	220.00	210.00	bez promene	slaba
25	Paradajz (sve sorte)	Domaće	kg	65.00	100.00	85.00	rast	dobra
26	Paradajz (zeleni)	Domaće	kg	30.00	35.00	35.00	rast	slaba

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	slaba

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	19.00	23.00	22.00	bez promene	prosečna
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	slaba
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	65.00	80.00	70.00	bez promene	prosečna
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	45.00	35.00	bez promene	prosečna

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	rast	prosečna
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	24.00	22.00	bez promene	slaba
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	40.00	60.00	50.00	bez promene	slaba
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	22.00	26.00	24.00	rast	prosečna
6	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	15.00	18.00	17.00	bez promene	dobra

SILOS Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	15.00	17.00	16.00	bez promene	prosečna

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Loznica - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	250.00	280.00	260.00	bez promene	16-20
2	Jarad	sve težine	sve rase	210.00	240.00	230.00	bez promene	6-10
3	Koze	sve težine	sve rase	140.00	160.00	150.00	bez promene	0-5
4	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110.00	130.00	120.00	bez promene	0-5
5	Ovca	sve težine	sve rase	150.00	170.00	160.00	bez promene	0-5
6	Prasad	16-25kg	sve rase	200.00	240.00	220.00	rast	31-50
7	Prasad	<=15kg	sve rase	210.00	240.00	220.00	rast	31-50
8	Tovljenici	80-120kg	sve rase	150.00	170.00	160.00	pad	0-5

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Beograd klanica

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Bikovi	>500kg	HF	220.00	230.00	220.00	bez promene	prosečna
2	Bikovi	>500kg	SM	240.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna
3	Tovljenici	80-120kg	sve rase	150.00	170.00	165.00	bez promene	prosečna

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIČARIJA

- Prodajem berač Zmaj 223, 1989 godište. Tel: 063/162-06-46.
- Prodajem IMT špartač. Dvoredni. Kutija za đubrivo. Tel: 063/767-7-4-92.
- Na prodaju špediter Dubrava 19-91, 4m dužina, tablica, za više informacija kontakt, vredi pogledati! Tel: 064/249-99-61.
- Prodajem sačuvan i neisteran traktor imt 542 sa kabinom, poslednjih 15 godina napravio možda 100 sati rada. Tel: 060/454-56-04.
- Prodajem kombajn. Cena po dogovoru. Tel: 062/554-305.
- Prodajem kombajn 142. Crvene boje, u dobrom stanju. Može zamena. Tel: 062/487-159.
- Prodajem traktor IMT 542-439, 1986.godište, snaga motora 31,3kW, prvi vlasnik. Cena 4.000 EUR. Tel: 063/786-07-16.
- Na prodaju Berač Zmaj 222 1982. godište. Tel: 063/734-17-19
- Na prodaju Torpedo RX170 Zmaj 142 priključne mašine. Tel: 063/217-287.
- Na prodaju Zmaj 224. Tel: 06-3/838-10-54.
- Na prodaju 135 žitni kombajn. Godina proizvodnje 1998. Tel: 064/116-32-20.
- Na prodaju trobrzani plug Alpler kupljen nov u Agropanonci. Tel: 06-9/195-06-07.
- Prodajem ruske traktore, 2 komada T-40 sa prednjom vučom i jedan MTZ-82(stari model). Traktori su u radnom stanju, za ostale informacije pozvati. Tel: 064/290-75-58.
- Prodajem traktor IMT 533 sa motorom od 539, urađena je generalna, traktor je u odličnom stanju. Tel: 063/774-33-74.

OPREMA

- Prodajem tešku tanjiraču širina 3,60m proizvođač Fero-Kop Temerin. Tel: 063/70-73-328 i 668-409.
- Prikolica Pobeda sandučarka. Polovna u odličnom stanju. Tel: 065/666-39-04.
- Prodajem tifon IMT (kopija Bauera). Ima crevo fi 90x400m, turbinu varijator, dodatno crevo dimenzija fi 75x15m, kaban sa klapnom. Tel: 063/767-74-92.
- Prodajem prikolicu Tehnostroj nosivosti 7.5t. Kiper. Vazdušna kočnica. Tel: 063/767-74-92.
- Na prodaju prikolica, dužina tovarnog dela 245, širina 110, višenamenska, pogodna za prevoz stoke. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju elevator, nekorišćen nekoliko godina, za više informacija pozvati. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju setvospremač u odličnom stanju, za više informacija kontakt telefon. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju drljača u dobrom stanju. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju dvobrazdni plug u dobrom stanju. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju stočna vaga od 500 kg za merenje sitne stoke. Tel: 022/46-1-662.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "BILANS VM"

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450

- Na prodaju Detektor (prestanka) rotacije (za kombajne itd.). Tel: 022/310-545.
- Prodajem sejalicu za kukuruz i suncokret PanonijaBecker. U odličnom stanju. Prvi vlasnik. Tel: 062/487-159.
- Na prodaju švedski plug marke Overum 3+1 brazda, visina 78, zahvat 30,36,42.. plug u odličnom stanju radio do prošle godine zamenjen obrtačem. Na prodaju i špartač. Tel: 064/173-33-79.
- Na prodaju šestoredni spart- ac marke Tupanjac 2012 godiste, špartač u odličnom stanju.. Na prodaju i plug. Tel: 063/841-86-89.
- Čerupanje pilića, kapacitet 3 komada odjednom, motor monofazni. Tel: 064/381-16-71.
- Prodajem imt plug 14 coli ili menjam za manji, cena 250eura. Tel: 063/509-052.
- Rashladni split uređaj H.1-21-8.1X/BT Alfa Laval sa svim komponentama, temperatura rashlađivanja do - 4 stepena, pogodna za voća i povrća. Cena po dogovoru. Tel: 064/210-62-11.
- Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75
- Na prodaju Souchu pinet tanjirača 24 diska, odlično stanje, iz uvoza. Tel: 064/510-98-66.
- Na prodaju srednje teška drljača sa duplim rotorima, hidraulično sklapanje, iz uvoza. Tel: 064/510-98-66.
- Prodajem muzilice za krave i koze, Novo- garancija dostava na celoj teritoriji Srbije. Tel: 062/836-67-31.
- Na prodaju Atomizer. Tel: 064/240-80-83.
- Na prodaju osovina za cikular dužine 55cm, promer, promer ležajeva 30mm, promer za testeru 25mm. Tel: 065/874-28-08.
- Na prodaju Krunjač i prekrupač Lifam. Tel: 063/806-97-64.
- Prodajem dve prskalice za traktor "Metalna RAU" od 350 litara. Tel: 064/539-53-12.
- Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799
- Na prodaju Beker sejalicu za kukuruz. Tel: 065/249-71-39.
- Prodajem berač Šempeter, jednoredni, vikendicu i prazan plac od 6 ari u banji Badanji. Tel: 022/26-59-506.
- Prodajem Moravin rotacioni inkubator kapaciteta 16.000 jaja. Tel: 060/619-11-60.
- Na prodaju kontejneri za rasad 209 rupa 2000 kom ovogodišnjih jednom očišćenih 30 din i proslogodišnji 500 kom 20din. Tel: 069/195-06-08.
- Na prodaju motorni traktorčić za košenje trave White. Tel: 064/218-74-00
- Na prodaju oprema za svinjokolj: rem metalni i drveni, korito, oraniju i kante za mast. Tel: 065/578-91-65.
- Prodajem samohodnu kosacicu, letva 100 cm (pogodna za nasipe i kanale). Sremska Mitrovica 350e . Tel: 064/162-94-56.
- Prodajem polovnu presu za baliranje Welger A5 51 u neispravnom stanju, može i u delovima. Tel: 064/351-82-39.
- Na prodaju plug i drljača. Tel: 060/450-65-55.
- Prodajem kazan 160l, star godinu dana, sa deflagatorom, kazan ima elektromotor sa programatorom uključivanja (monofazni). Kompletna saobraćajna signalizacija sa rotacijom. Uz kazan ide i kompletan pripadajući pribor. Tel: 065/871-19-56.
- Na prodaju rotaciona kosačica marke Deutz-Fahr, radnog zahvata 1.85 sa kardanom, novim noževima, odlično očuvana. Tel: 063/886-97-17.
- Na prodaju tifon za navodnjavanje Zmaj Z356. Tel: 022/430-444.
- Na prodaju Pumpa za navodnjavanje, Lombardini. Tel: 061/604-36-25.
- NA prodaju rashladni split uređaj H.121-8.1X/BT Alfa Laval sa svim komponentama, temperatura rashlađivanja do - 4 stepena, pogodna za voće i povrće. Cena po dogovoru. Tel: 064/210-62-11.
- Prodajem polovnu Poljostroj presu. Tel: 064/160-91-72.
- Prodajem opremu za mini hladnjaču (komresor sa razmenjivačima). Demontaža i transport na teret kupca. Tel: 064/176-57-22.
- Povoljno prodajem nove, nekorišćene čerupalje za piliće, testirane, novo, garancija, cena 110 EUR. Tel: 064/595-97-20.
- Na prodaju prikolica za traktor jednoosovinka, nosivost 5t. U super stanju, bez ikakvog ulaganja. Registrovana, nove tablice. Gume skoro nove. Tel: 060/821-39-57.
- Prodajem rotacionu kosačicu SIP Šempeter, u dobrom stanju, remontovana pre dve sezone, u radu. Tel : 064/870-94-55.
- Na prodaju prskalice Morava m 100 litara. U vrlo dobrom stanju. Kapacitet 100 litara. Motor dmb 1.8kw, pumpa originalna Morava. Crevo visokog pritiska novo 50 metara (2x25m). Pištolj-top nov italijanski sa keramičkom diznom. Mešač tečnosti... Veoma mali potrošač. Tel: 064/276-19-82.

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.

Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVNI, LOKALI

- Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011
- Prodajem kuću 130m2 na placu od 6 ari u ulici Đure Daničića, cena 25.000 evra. Tel: 065/32-11-255
- Prodajem kuću 160m2 severno od Planinske. Tel: 062/869-9-843
- Prodajem dve kuće na istom placu pogodno za držanje stanara. Povoljno. Tel: 062/443-385
- Prodajem kuću 70m2 u blizini Matije Huđi na placu od 2.5 ara cena 31.000 evra. Tel: 065/321-12-55
- Prodajem kuću 67m2 na placu od 8 ari u blizini atletskog stadiona. Tel: 065/32-11-255
- Prodajem jedno jutro obradive zemlje u Čalmi na mitrovačkom putu blizu sela. Cena po dogovoru. Tel: 063/219-542
- Prodajem kuću površine 110m2, centralno grejanje, novo kupatilo. Karadorđeva 22, Sremska Mitrovica. Tel: 063/150-20-17 i 022/621-051
- Prodajem stariju kuću u Šuljmu. Tel: 632-263 i 069/24-04-964
- Prodajem kuću na tri sprata Ulica Cerska 106 u Lačarku ili menjam za kuću u Bosni. 00/941-632-414-078
- Menjam pola kuće 100m2 sa CG u užem centru Beograda za kuću u Sremskoj Mitrovici. Tel: 060/613-53-77 i 065/324-09-35.
- Prodajem dva jutra zemlje u Jarku. Tel: 069/618-233.
- Prodajem 5 jutara zemlje u Kuzminu sa 2 komada blizu sela kraj puta za Bosut. Šojić Nebojša. Tel: 063/80-54-976.
- Prodajem građevinsko i poljoprivredno zemljište, površine 6 jutara na Eremu i kraj autoputa. Tel: 064/20-19-310.
- Prodajem kuću sa pomoćnim objektima u Mandelosu, Pinkijeva 67. Tel: 062/625-955.
- Menjam pola kuće 100m2 u centru Beograda kod Skupštine, CG za kuću u Sremskoj Mitrovici uz doplatu. Tel: 065/324-40-935 i 060/613-53-77.
- Prodajem plac (8.005 m2) sa kućom, objektima i ispuhom za koze, vinogradom, voćnjakom i livadom na Lipovači kod Šida (prilaz sa 3 strane), ili menjam za kuću u Erdeviku. Dogovor. SMS/Tel: 064/1629-737
- Prodajem kuću u Lačarku Nikole Tesle 19. Tel: 066/90-46-830.
- Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.
- Prodajem kuću u blizini naselja Matije Huđi, ulica Vladimira Matijevića. Tel: 063/321-255
- Prodajem kuću površine 110m2, centralno grejanje, novo kupatilo. Karadorđeva 22, Sremska Mitrovica. Tel: 063/150-20-17 i 022/621-051
- Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.
- Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici ulica Karadorđeva. Tel: 060/640-22-66.
- Prodajem jedno jutro obradive zemlje u Čalmi na mitrovačkom putu blizu sela. Cena po dogovoru. Tel: 063/219-542
- Prodajem dvosoban stan u naselju Orao, prvi sprat, CG, 67m2. Tel: 063/321-255
- Prodajem dvosoban stan u naselju Stari most, četvrti sprat, CG, 58m2. Tel: 065/32-11-255
- Prodajem jednosoban stan prva zgrada do Zmajeva škole, u nadozadnji 35m2, uknjižen, potpuno namešten. Povoljno. Tel: 062/302-853.
- Izdajem namešten stan u Kamenjaru. Tel: 064/652-26-04.
- Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.
- Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici ulica Karadorđeva. Tel: 060/640-22-66.
- Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. Mob: 063/592-235
- Prodajem jedno jutro zemlje na izlazu iz Lačarka sa leve strane prema Martincima. Tel: 062/87-78-380.

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem lešnik. Tel: 063/693-073.
- Prodajem mineralno đubrivo mineral forte. Tel: 063/662-336.
- Na prodaju balirana detelina extra kvaliteta. Tel: 064/217-77-33.
- Prodajem zob (ovas). Tel: 064/2-95-56-85.
- Prodajem japanske bundeve na veliko. Tel: 064/666-08-66.
- Prodajemo grožđe za vino i rakiju. Tel: 064/120-99-11.
- Prodajem crno grožđe, sorta Hamburg i Vranac, cena 60 dinara/kg, imam 200kg, lokacija Iriški Venac - Fruška Gora. Tel: 064/310-80-78.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 800,00 dinara

Svakog meseca na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta **615-200**

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Na prodaju ovogodišnja detelina odličnog kvaliteta. Bale deteline su dobro sačuvane pod šupom. Imao ukupno oko 900 bala. Tel: 063/860-01-89.
- Prodajem crvenkin šećer na džakove 50kg cena 3600 dinara. Tel: 063/225-306.
- Prodajem prekrupu, 5 tona. Tel: 062/866-17-53.
- Prodajem tresać za višnje. Tel: 06-3/509-052.
- Prodajem sadnice maline Polane, kvalitetne bezvirusne sadnice sa plantaže stare samo dve godine. Malina pogodna za ravničarske uslove zahteva navodnjavanje ali ne preteranu hemiju zato što je sama po sebi prilično otporna na bolesti. Za više informacija pozvati. Tel: 065/452-61-21.
- Na prodaju Sojina pogača, takođe vršim zamenu soje za pogaču, na 100kg soje, dobijate 82kg pogače. Tel: 066/644-17-25.

USLUGE, POSLOVI

- Potrebni CO2, REL zavarivači, bravari, cevani i brusaci za rad u Puli i Subotici. Tel: 062/641-193.
- Matematika, časovi za sve uzraste osnovna, srednja, fakultet. Dolazim kod vas. Tel: 065/452-11-88, 022/6-17-525 ii 022/611-622
- Časovi klavira, solfeđa, teorije muzike i džez gitare, cena po dogovoru. Tel: 065/244-21-95.
- Tražimo molare, gipsare, keramičare sa iskustvom za rad u Nemačkoj. Plata po dogovoru, imaće smeštaj. Pošaljite svoj cv na mejl. email: senad007mujic@gmail.com.
- Uslužno krečenje i gletovanje popust za penzionere 30%. Tel: 061/145-6652
- Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Prodajem konje. Tel: 063/899-6853.
- Na prodaju pilići kilaši za dalju dohranu. Tel: 065/229-7557.
- Prodajem 18-nedeljne koke nosilje! Tel: 064/419-1802.
- Prodajem stado koza. Tel: 061/2-95-5702.
- Prodajem mlade tovljenike oko 100kg cena 180din. I krmaču oko 300kg cena 150din. Tel: 064/10-8-8422.
- Prodajem dve alpske koze, cena je 120 evra obe, i dve koze po 50 evra. Tel: 065/578-6333.
- Prodajem Hereford junad sa HB brojem. Njih devet različite težine, 250 do 550kg. Tel: 064/554-07-21.
- Prodajem koze. Tel: 069/650-594.
- Na prodaju jariće umatičene 20 komada. Sa jarićima se prodaje i 5 koza. Tel: 061/632-58-30.
- Prodajem 5 krava simentalki, 3 su u drugoj laktaciji i dve junice su oteľjene pre dvadeset dana sa jednim teletom svaka, sve krave su od austrijskih bikova. Tel: 064/0-77-67-61.
- Na prodaju telad sisančad. Tel: 062/461-159.
- Na prodaju ovce. Tel: 063/724-17-76.
- **DULEX TIM doo vršimo otkup svinja u klasi ovaca, junadi i teladi – najpovoljnije cene. Informacije telefonom: 069/773-784.**

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• **Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...**

• **Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“**

SREMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob:063/8526-021

E-mail:poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

PLASTENICI, STAKLENICI

- Prodajem 2 platenika dupla folija 50x8m. Tel: 063/510-868.
- Prodajem platenik dimenzija 31,5x7,5 (mogućnost produžavanja 1.5m). Rampa, mačka, vodilice, kosačica - idu zajedno sa platenikom (uračunato u cenu). Tel: 063/767-74-92.
- Prodajem dva polovna platenika 12X57 i jedan od 12X70 metara i kotlove za grejanje istih i svu dodatnu opremu za proizvodnju u njima. Tel: 063/778-67-65.

PČELARSTVO

- Prodajem kontejner za košnice. Tel: 061/268-2565.
- Na prodaju uređaj za prikupljanje pčelinjeg otrova. Tel: 022/310-545.
- Prodajem pčele i košnice. Tel: 064/124-25-23.
- Na prodaju med-bagremov, livadski, suncokretov, cvetni. Tel: 064/636-01-28.
- Na prodaju pčelinje zajednice na 10 LR ramova pre bagremove paše, 5 zajednica. Sve zajedno 350 EUR, a pojedinačno 75 EUR. Tel: 065/878-35-93.
- Na prodaju društva na 10 LR ramova spremne za bagremovu pašu. Tel: 065/878-3593.
- Prodajem rojeve na 5 LR ramova, 3 rama legla, 2 rama hrane, pre bagrema. Tel: 063/781-99-98.

KUĆNI LJUBIMCI

- Hitno poklanjam ženku mini Pinča vakcinisana, čipovana i ima pasoš. Tel: 022/630-150 i 060/651-09-54.
- Na prodaju Hajkom kunici izuzetno kvalitetni vrhunskog porekla odgajani u vrlo dobrim uslovima. Tel: 063/564-166.
- Prodajem zečve belgijskog orijaša. Tel: 065/290-29-62.

MOTORNA VOZILA

- Prodajem Alfa Romeo 156 JTD dizel karavan, godina proizvodnje 2001, limarija i motor odlično stanje uz auto sve četiri letnje gume gratis. Tel: 064/44-20-412.
- Kupujem automobil do 2.000 evra stanje nebitno. Tel: 069/13-32-132.
- Prodajem dva kombija turbo dizel 2010, 2012. godište. Tel: 063/2-25-306.

- Prodajem Kombi Trival turbo dizel godina proizvodnje 2010., Kombi dizel turbo dizel 2012 godište i kombi Dukato godina 2012, prešao 25000 km. Tel: 064/642-62-66.
- Prodajem Reno 5, plus delovi. Tel: 064/370-45-93.
- Kupujem automobile ispravne i neispravne havarisane do 2000 evra. Tel: 069/133-21-32.

RAZNO

- Prodajem TV, polovan, očuvan, dobra slika, cena po dogovoru. Tel: 627-593
- Prodajem palete, trgovačke vage Bizerba i salamoznice, sve vrlo povoljno. Tel: 063/225-306.
- Prodajem muskantne bundeve na veliko i malo! Tel: 064/666-08-66.
- Prodajem električni šporet. Tel: 065/26-25-723.
- Prodajem antidekubitalni dušek, korišćen 9 meseci. Tel: 064/51-50-181.
- Prodajem krunjač prekrupač, Odžački. Tel: 064/318-82-10.
- Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupače, krunjače, šrafstuke, vinte, poljoprivrednu, etno i drugu antiku, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356.
- Prodajem 4 alu-felne 15 sa 4 rupe. Tel: 064/37-34-300.
- Prodajem nov parket jesen 600h70 i hrast 500h62. Tel: 065/815-08-65.
- Povoljno prodajem dobro očuvan zamrzivač sandučar 310 litara. Tel: 069/626-130.

Roloplast Mošić

- Na prodaju Ladolež ljubičasti-seme. Tel: 064/544-59-53.
- Na prodaju krunjači odžački sa jednom i dve rupe i Lifamovi. Više informacija na telefon. Tel: 063/851-95-78.
- Na prodaju krunjač odžački dobro očuvan i spreman za rad. Tel: 022/742-808.
- Prodajem dve drvene kace za kominu, zapremine od 1200 i 1800 litara. Malo korištene, očuvane. Tel: 064/464-51-46.
- Na prodaju Prekrupač-čekičar na kardanski pogon (310e) i krunjač-prekrupač Odžački sa dve rupe (210e). Sve je očuvano (malo korišteno) i u odličnom stanju. Tel: 064/464-51-46.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

- Na prodaju stabilan sistem linijske muže za mužu dve krave istovremeno. Tel: 063/528-743.
- Na prodaju stubovi od prenapregnutog betona. Tel: 064/822-61-68.
- Prodajem nove muzilice, posuda 20 litara garancija, monofazna struja, dostava na adresu. Tel: 062/836-67-31.
- Prodajem kavezi za koke nosilje i prepelice. Tel: 064/658-93-80.
- Na prodaju stočna vaga od 500 kg za merenje sitne stoke. Dimenzije prostora za stoku 180x75 cm. Visina ograde 85 cm. Tel: 022/461-662.
- Na prodaju kazan Valjevac kovani i iskivan 100 litara. Tel: 064/118-75-05.
- Na prodaju Vagarova vaga. nekorišćena jos stoji na fabričkoj paleti. 2001 godiste. Gazište 85-95 cm. Tel: 062/850-19-12.
- Prodajem rashladni split uređaj H.121-8,1X/BT Alfa Laval sa svim komponentama temperatura rashladjivanja do -4 stepena, zavisno za čega vam treba. Pogodna za čuvanje voća i povrća. Tel: 060/424-65-22.
- Na prodaju kulenska creva, uvozna, sečeno i vezano na 0,5m. Tel: 064/232-25-77.
- Na prodaju detektor (prestanka) rotacije (za kombajne itd.). Tel: 022/310-545.
- Prodajem manju profesionalnu komoru za čuvanje voća i povrća. Tel: 061/655-34-24.

- Prodajem mekana drva. Tel: 064/382-85-34.
- Kupujem tamburaški instrument prim ili bisernicu. Tel: 062/8426-400
- Prodajem Šidalova garažna vrata, 2,40*3 m. Tel: 063-80-70-116.
- Prodajem sreden metalni čamac 6h1,2m. Povoljno. Tel: 063/592-260.
- Prodajem rashladni sistem za farme Sistem 10. Tel: 060/607-01-00.
- Prodajem Sistem hladjenja vodenom maglom za brojlere i koke. Tel: 060/607-01-00.
- Prodajem rasadu krastavca Ajaks. Za više informacija pozvati. Tel: 063/510-868.
- Prodajem električnu profi bešumnu pumpu za pretakanje. Tel: 061/200-32-17.
- Na prodaju saksija "Mediteran" sa podmetačem. Tel: 022/352-526.
- Na prodaju TopLiner. Tel: 061/264-23-66.
- Prodajem polen sa registrovanog poljoprivrednog gazdinstva smeštenog na obroncima Fruške gore. Polen je osušen i prosejan, odličnog kvaliteta. Šaljemo Postexpresom u roku od 24h. Po želji kupca meljemo i šaljem mleveni polen za pravljenje pogača i spravljenje lekova. Za veće količine cena po dogovoru. Tel: 062/853-69-48.
- Na prodaju paulovnja Tomentosa rasada u čašama od u 0.5l. Izuzetno dobro ukorenjene, mogućnost sadnje tokom celog perioda vegetacije, što vam je velika prednost u odnosu na sadnicu koju možete saditi samo u proleće i jesen. Čepovana sadnica boluje godinu dana, dok rasada jako brzo napreduje. Pozovi. Tel: 065/205-94-56.

LIČNI OGLASI

- Diplomirani inžinjer traži ženu koja može da rađa, moguć lep život. Tel: 618-031 i 064/542-12-77.
- Povratnik iz Švajcarske 48 godina, želi da upozna ženu do 40 godina radi druženja, a moguća i ozbiljna veza. Tel: 063/77-33-946.
- Tražim ozbiljnu ženu bez baveza za stanovanje bez nadoknade. Tel: 022/670-084.
- Situiran gospodin traži gospođu od 35-50 godina radi druženja ili eventualnog braka. Tel: 621-971.
- Penzioner bez obaveza 58 godina antialkoholičar, materijalno i stambeno obezbeđen traži ženu radi braka do 60 godina. Tel: 065/455-10-98.
- Tražim ozbiljnu devojku radi druženja i braka, prvo SMS. Tel: +38163/893-32-08.
- Udruženje „Moja sreća“ iz Gornjeg Milanovca može da upriliči da se devojke iz Rusije udaju u Srbiju. Zainteresovani javite se na 065/552-43-11.
- Muškarac 49 godina sam, bez roditelja traži ženu od 33-40 godina radi braka i porodice. Tel: 064/36-55-896
- Fakultetski obrazovan muškarac, situiran sa imanjem, nepušač iz Sremske Mitrovice, traži ženu koja može da ima porodicu. Tel: 064/542-12-77.

BATIKA VAS GREJE OVE ZIME.
Bukva, hrast, cer, grab, bagrem... Sečenje i cepanje po meri, isporuka na kućnu adresu.
NAJPOVOLJNIJE CENE
Sremska Mitrovica, Planinska 16, 022/ 615-955, 022/615-952, 064/64-29-621

POSETITE NAŠ SAJT!
www.sremskenovine.rs

LEŽIMIR • DRAGAN PAROŽANSKI PROIZVOĐAČ MEDA

Vremenski uslovi odlučuju koliko će biti meda

- Najoptimalnija i najbolja temperatura je između 22 i 30 stepena Celzijusa. Što je veća temperaturura, odnosno, sve preko 30 stepeni Celzijusovih ide na štetu pčelama. Na primer, već sa 32 stepena, prestaje medenje lipe. Ove godine je temperatura prelazila i 35 stepeni, što nikako nije odgovaralo, kaže Dragan

Nema te seoske manifestacije na području Sremske Mitrovice, a da iskusni pčelar Dragan Parožanski iz Ležimira ne izađe da pokaže svoj prirodni, livadski med. Parožanski se pčelarstvom bavi 16 godina, svoj posao voli i kaže, uz pčele naučio se strpljenju, preciznosti i posvećenosti jednom poslu

- Ovo je 16 godina već kako se bavim pčelarstvom. Započeo sam ovaj posao davne 2001. godine i to bez prekida. Tada sam imao 22 godine i prvi razlog zbog kojeg sam ovo krenuo bio je finansijske prirode. Vremenom sam zaista zavoleo, tako da mi novac više nije bio presudan. Prešlo mi je u ljubav. Trenutno imam 36 košnica, a kada sam počinjao imao sam pet košnica. Polako, korak po korak, počeo sam da proširujem košnice. Imao sam neke planove, da na jesen opet proširim taj broj, međutim, poslednjih nekoliko godina nisu dobro uticale na pčelare i pčelarstvo. Dobra godina podrazumeva da se nekoliko faktora sklopi, jaka društva, da dobro med i biljka koja treba, bagrem, lipa ili suncokret. U suštini spoljni faktor, odnosno priroda odlučuje koliko će biti meda. Ako je optimalna godina, bude deset do petnaest kilograma po košnici - kaže Dragan.

Koliko para može da se zaradi pčelarenjem teško je reći, jer količi-

Dragan Parožanski, zaljubljenik u med

na proizvedenog meda umnogome zavisi od vremenskih prilika i toga da li košnice selite ili ne. Dragan svoje ne seli, tako da su one stacionirane.

- Četiri glavne paše na našem području su bagremova koja počinje oko šestog maja, a završava se oko 25. maja. Lipa počinje oko 10. juna,

završava se krajem istog meseca, a ispaša suncokreta odvija se u julu mesecu. Livadski med bude u avgustu mesecu. Međutim, poslednjih nekoliko godina je bilo slabo meda za sve četiri paše. Najoptimalnija i najbolja temperatura je između 22 i 30 stepena Celzijusa. Što je veća temperaturura, odnosno, sve preko

Visoke temperature ne odgovaraju pčelama

30 stepeni Celzijusovih ide na štetu pčelama. Na primer, već sa 32 stepena, prestaje medenje lipe. Ove godine je temperatura prelazila i 35 stepeni, što nikako nije odgovaralo. Nije pčelarenje kao pčelarenje teško, nego spoljni faktor utiče na sve - dodaje ovaj pčelar.

On kaže da je imao sreću, jer do sada njegove košnice nije zahvatila bolest kao što je američka i evropska trulež. To su bolesti, kod kojih je neophodno smaknuće cele košnice i gde se ceo pčelinjak se stavlja pod direktan karantin. Dodaje da se trudi da sve bolesti svede na minimum. Vodimo računa i koristimo dobre preparate, odgovarajuće lekove, vršimo prehranu, sve mora biti čisto i uredno, kaže Dragan.

- U avgustu, odnosno septembru vršim prehranu, a u decembru i januaru dajem pogaču da bi u februaru dobio dobra društva, jaka. Ništa se više ne dodaje. Mi pčelari imamo problem, jer se na tržištu pojavljuje med sa dodatkom šećera koji ruši cenu. Na svu sreću, imam stalne kupce, imam njihovo poverenje.

Kada mi pčelar kaže da je napravio 40 ili 50 kilograma po košnici, odmah znam o kome je reč. Samo vrcanje je malo komplikovan proces. Vade se ramovi iz košnica, potom sledi deportovanje ramova, centrifugalno vrcanje, vrca se med pa se otače. Sačeka se da on sazri nekoliko dana i posle se stavlja u tegle. recimo, konkretno za bagremov med ceo proces traje oko mesec dana. Ove godine je cena bagremovog meda 800 dinara, jer ga je malo jako bilo. Cena bi trebala biti veća, međutim kupovna moć naroda je loša tako da cenu moraš da formiraš po kupovnoj moći. Svi mi znamo kako živimo... Narod i danas kupuje gde je jeftinije, tako da oni koji prodaju "veštački" med ipak bolje prođu - tvrdi ovaj pčelar.

Za kraj on nam je izneo jednu jako zanimljivu informaciju, a to je da je čuo od "starih" pčelara da je najbolja godina za pčelare bila ratna, 1999. godina i da su ljudi čak i po dva puta vrcali bagremov med.

S. L.

ŠID • PČELAR GORAN JUREK, VEĆ DVE DECENIJE PROIZVODI MED

Ovaj posao se radi iz ljubavi, a ne zbog para

Od pčelinjaka može da se živi, ali je potrebno mnogo rada, strpljenja i upornosti. Pčelarstvo može biti šansa za mlade ljude koji su bez posla, ali, pre svega, ovaj posao treba voleti, a zatim biti vredan i dosta učiti. Brze zarade nema, a u današnje vreme mnogi očekuju da odmah zarade bogatstvo. Tek poslednjih godina i država prepoznaje značaj pčelarstva pa daje podsticajne mere od 720 dinara po košnici i odobrava kredite za nabavku pribora sa povraćajem 50 odsto uloženi sredstava - kaže Šiđanin Goran Jurek

Kada se sada već daleke 1996. godine Goran Jurek iz Šida vratio iz vojske, u pauzi dok je čekao posao, odlučio je da se oprobao u pčelarenju. Kupio je nekoliko košnica i prva znanja sticao od iskusnih pčelara iz svog okruženja.

-Pčele sam najpre smestio u Bikić Do, nadomak Šida i tu su košnice bile nekoliko godina. Učio sam o pčelarstvu korak po korak i kako je raslo moje znanje tako se povećavao i broj košnica koje sam posedovao. U svemu tome imao sam veliku pomoć svog oca sa kojim sam zajedno pravio košnice i nabavljao svu potrebnu opremu kako bih bio što samostaliji u poslu. Pored izrade košnica, vremenom sam nabavio i opremu za ceđenje i presovanje voska, mikser za mlevenje šećera, potrebnu zaštitnu odeću, prikolicu za prevoz pčela, novu vrcaljku, a na kraju i kombi - ovako priča o počecima svog pčelarenja Goran Jurek iz Šida, dodajući da iako je pošto je

Goran pored svojih košnica

zakoračio u svet pčelarstva dobio i stalno zaposlenje, ipak je ostao veran pčelarstvu.

Kada je dostigao određeni broj košnica, Goran je jedan deo preselio u Batrovce, a drugi deo u Jamenu, kako bi paša bila što bolje iskorištena. Inače, pčelinje paše se smenjuju od uljane repice, preko bagrema i takozvanog bagremca, lipovog na obroncima Fruške gore, pa sve do suncokretovog i na kraju šumskog u morovičkim šumama. Goran saraduje i sa "NS seme" i ZZ "RIT" gde pčele oplodavaju semenski suncokret.

-Pčelarstvo može biti šansa za mlade ljude koji su bez posla, ali pre svega ovaj posao treba voleti, a zatim biti vredan i dosta učiti. Brze zarade nema, a u današnje vreme mnogi očekuju da odmah zarade bogatstvo. Od ovog posla može da se živi, ali uz veliki trud i rad. Bagremov i šumski med se plaćaju zadovoljavajuće četiri evra po kilogramu, livadski i lipov su 3,20 evra, a od uljane repice i suncokreta dva evra. Obavezno redovno radim biohemijske analize meda na antibiotike što treba da ra-

Goran Jurek, pčelar iz Šida

di svaki pčelar. Od pčelinjaka može da se živi, ali je potrebno i mnogo rada, strpljenja i upornosti. Tek poslednjih godina i država prepoznaje značaj pčelarstva pa daje podsticajne mere od 720 dinara po košnici i odobrava kredite za nabavku pribora sa povraćajem 50 odsto uloženi sredstava -priča Jurek.

Osim proizvodnje meda, on u ponudi ima i pčelinje proizvode koji su traženi: polen, mleč i propolis. Trenutno poseduje 140 košnica, med prodaje na Futoškoj pijaci u Novom Sadu, zatim u Somboru i u Šidu, a nedavno je izvezao prve količine i u Švajcarsku.

Pčelarski posao Goran zaokružuje i prodajom rojeva i matica i kako kaže, tek kada se sve sabere, samo na taj način može pozitivno da se posluje i dodaje:

-Sa dobrom organizacijom vremena uspevam za sada da budem uspešan i u frimi gde radim i u pčelinjaku. Kada su u pitanju složeniji poslovi oko transporta pčela na pašu ili vrcanje meda onda je tu potrebna i pomoć kolega, porodice ili prijatelja. Iako sam preko dve decenije u pčelarstvu i danas uvek nešto novo naučim posredstvom interneta, drugih kolega i poseta sajmovima u Srbiji i inostranstvu.

S. Mihajlović